

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Po

podnikavost

Kp

kariérové
poradenství

Cj

cizí jazyky

Ov

odborné
vzdělávání

In

inkluze

Pt

polytechnika

Cu

celoživotní učení

POJETÍ TEMATICKÉ OBLASTI V PROJEKTU P-KAP

ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

Čg

čtenářská
gramotnost

Dk

digitální
kompetence

Mg

matematická
gramotnost

Podpora krajského
akčního plánování

Po
podnikavost

In
inkuze

Pt
polytechnika

Kp
kariérové
poradenství

Ov
odborné
vodáctví

Cj
cizí jazyky

Dk
digitální
kompetence

Čg
čtenářská
gramotnost

Mg
matematická
gramotnost

POJETÍ TEMATICKÉ OBLASTI V PROJEKTU P-KAP

ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

Vydal:	Národní pedagogický institut České republiky (NPI)
Datum vydání:	září 2021
Zpracoval:	tým individuálního projektu systémového Podpora krajského akčního plánování (P-KAP)
Autoři textu:	PhDr. Jana Bydžovská, <i>garantka oblasti intervence Rozvoj škol jako center celoživotního učení</i> Mgr. Petr Paníček, <i>garant oblasti intervence Rozvoj škol jako center celoživotního učení</i>
Vedení:	Mgr. Antonie Ondrouchová, DiS., <i>obsahová manažerka projektu</i> Ing. Jiří Strádal, <i>obsahový manažer projektu</i>
Grafická úprava:	Mgr. Zora Sokolová
Adresa sídla NPI ČR:	Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1
Webová adresa NPI ČR:	www.npi.cz
Webová adresa projektu:	http://www.nuv.cz/p-kap
ISBN:	978-80-7578-063-8

OBSAH

I.	Úvod	5
II.	Manažerské shrnutí ve formátu „Proč? – Co? – Jak?“	8
III.	SWOT analýza oblasti intervence	12
IV.	Podrobné pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP	20
	1. Celoživotní učení	21
	2. Východiska oblasti intervence Rozvoj škol jako center CŽU	23
	2.1 Vzdělávací politika EU, OECD.....	23
	2.2 Vzdělávací politika ČR a legislativa.....	25
	3. Škola jako centrum celoživotního učení (CŽU)	27
	3.1 Profesní vzdělávání.....	28
	3.2 Specifické profesní vzdělávání – další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP).....	35
	3.3 Občanské vzdělávání.....	37
	3.4 Zájmové vzdělávání.....	39
	3.5 Vzdělávání starší generace.....	41
	4. Návaznost na výstupy ukončených projektů	42
	5. CŽU v rámci řešení projektu P-KAP v období 2016-2021	44
	5.1 Východiska oblasti intervence (kromě strategické a legislativní oblasti) ..	44
	5.2 Cíle oblasti intervence.....	46

5.3	Spolupráce s dalšími oblastmi intervence projektu P-KAP.....	49
5.4	Sledování míry rozvoje škol jako center CŽU.....	51
5.5	Údaje vybrané z analytického šetření 2021.....	53
5.6	Současný stav realizace intervence v České republice.....	56
6.	ZÁVĚR	58
6.1	Metodické sítě odborníků pro rozvoj škol.....	59
7.	SEZNAM LITERATURY A INFORMAČNÍ ZDROJE	61
8.	POUŽITÉ ZKRATKY	63

I.

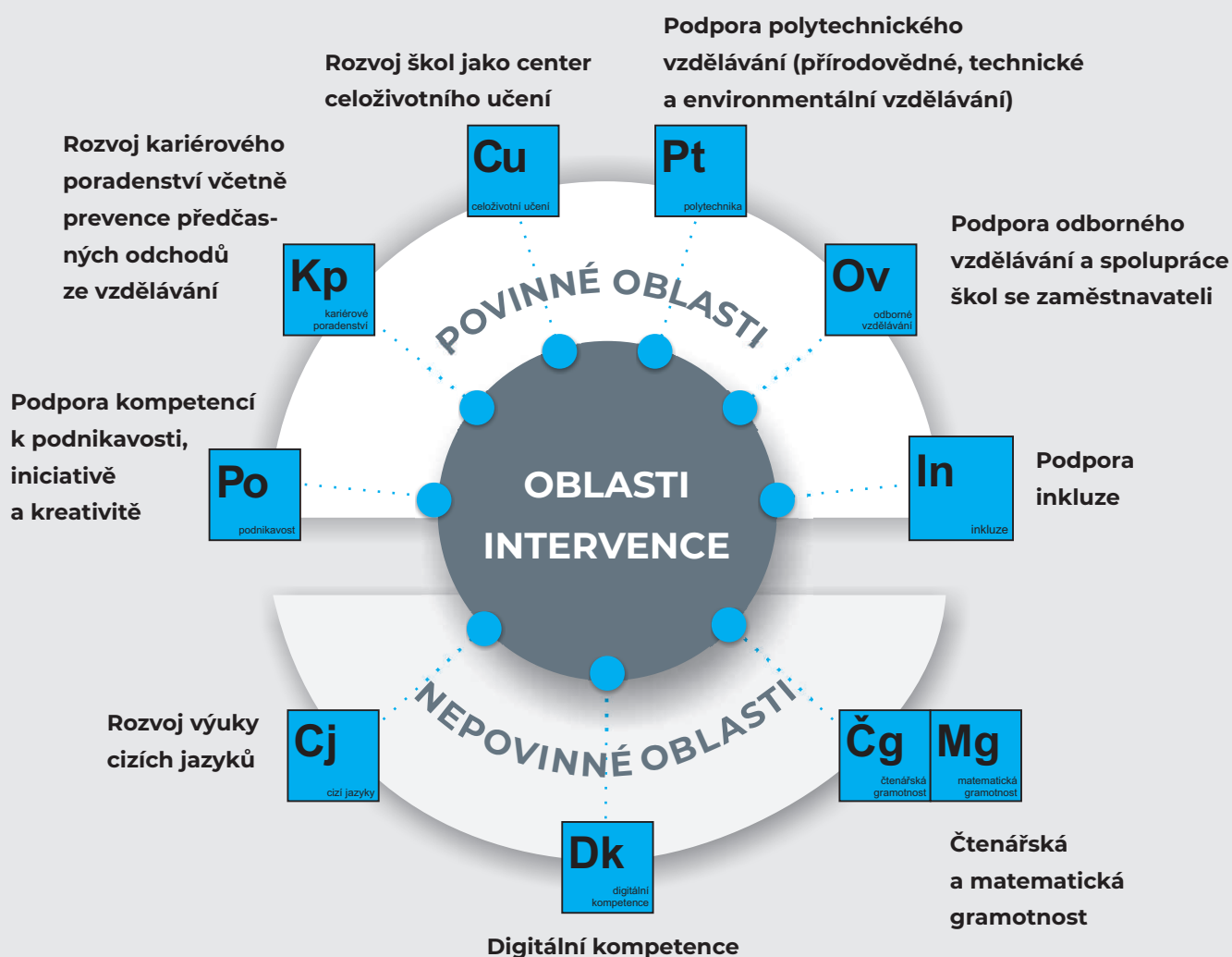
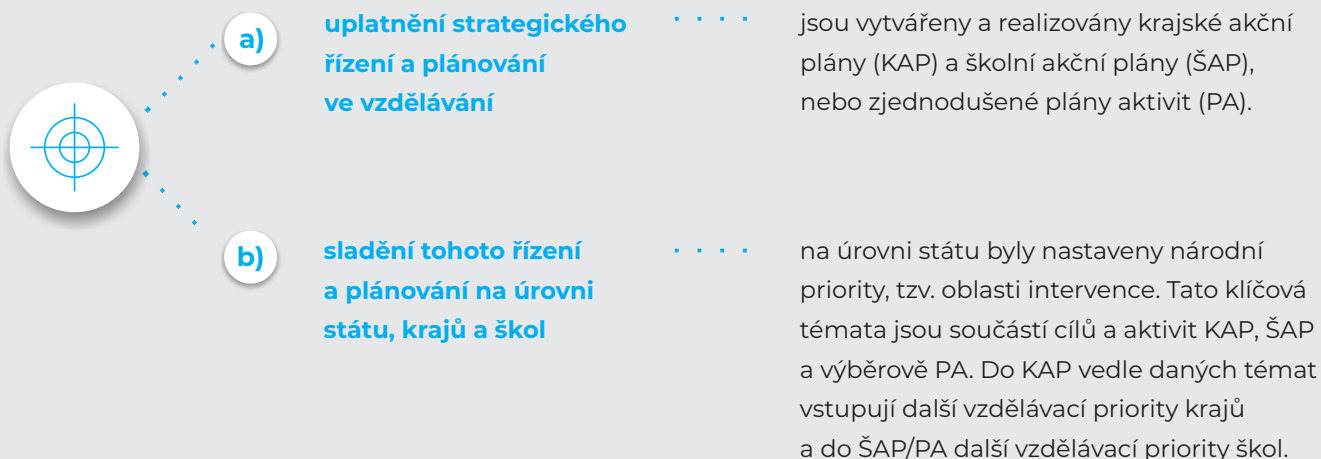
Cu

celoživotní učení

Úvod

Pojetí tematické oblasti bylo zpracováno v rámci systémového projektu Podpora krajského akčního plánování (P-KAP), který byl realizován v letech 2016 až 2021 z prostředků operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) Národním pedagogickým institutem České republiky (NPI).

Krajské akční plánování rozvoje vzdělávání směřuje mj. k naplnění následujících cílů:

Předkládaný materiál obsahuje jedno z 9 pojetí oblastí intervence. Jeho účelem je poskytnout aktérům ve vzdělávacím systému potřebné informace pro uplatňování vzdělávací politiky v rámci témat, která MŠMT nastavilo jako prioritní a která byla stanovena v OP VVV a následně konkrétně formulována v metodickém pokynu MŠMT Postupy KAP ([odkaz na verzi z roku 2021](#) [Postupy KAP III](#)).

II.

MANAŽERSKÉ SHRNUTÍ

slouží k rychlému zorientování v oblasti intervence, nachází odpovědi na otázky „proč/co/jak?“.

III.

SWOT ANALÝZA

usnadňuje vyhodnocení stavu uplatňování priorit nastavených při plánování rozvoje vzdělávání.

IV.

PODROBNÉ POJETÍ

nabízí bližší seznámení s tématem, charakterizuje oblast intervence rozsáhlejším a detailnějším způsobem.

Další materiály metodické podpory krajského a školního akčního plánování naleznete na [webových stránkách projektu P-KAP](#). Jedná se např. o pojetí ostatních 8 oblastí intervence, metodiky pro tvorbu krajských a školních akčních plánů, videometodiky, příklady inspirativní praxe apod.

II.

Cu

celoživotní učení

Manažerské shrnutí

PROČ je tato oblast důležitá

Školy jako centra celoživotního učení (CŽU) – jde o moderní pojetí škol, které maximálně využívají svého personálního i materiálního potenciálu a **stávají se otevřenými institucemi poskytujícími počáteční i nejrůznější druhy dalšího vzdělání (DV profesního, zájmového, občanského včetně uznávání výsledků předchozího učení). Poskytují vzdělávání nejen žákům, ale i dospělým a seniorům, a to jak s ohledem na jejich možnosti, zájmy a předpoklady, tak s ohledem na potřeby regionálního trhu práce.**

Dochází k rozvoji škol v činnostech:

- **Vzdělávací** – škola vzdělává nejen žáky, ale i dospělé občany, dochází k maximálnímu využití vzdělávacího potenciálu školy, tedy pedagogů i materiálního vybavení; vzniká lepší postavení škol na trhu vzdělávání.
- **Odborné** – dochází k rozvoji profesních kompetencí pedagogických pracovníků, získávají předpoklady pro lektorskou činnost v oblasti dalšího vzdělávání.
- **Sociálního partnerství** – zkušenosti škol s realizací rekvalifikačních kurzů, dochází k rozvoji spolupráce se sociálními partnery, k vytváření nových partnerství vycházejících z potřeb trhu práce, škola má vyšší respekt k požadavkům světa práce.
- **Projektové** – školy získávají i realizují projekty hrazené z ESF zaměřené na vzdělávání dospělých, dochází ke zhodnocení již získaných zkušeností z projektů zaměřených na realizaci dalšího vzdělávání a poskytování profesních kvalifikací.
- **Finanční** – škola poskytuje další vzdělávání (viz školský zákon) v rámci své vedlejší činnosti, tedy za úplatu, a tím zabezpečuje i další finanční zdroje pro školu.

CO tuto oblast charakterizuje

V oblasti profesního vzdělávání školy poskytují buď **kvalifikační další vzdělávání** (vč. **uznávání výsledků předchozího učení** podle standardů NSK), nebo **doplňující další vzdělávání**.

Specifickým druhem je **další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)**, kdy školy poskytují buď **akreditované programy (např. účastníkům z dalších škol)** nebo **vzdělávají své pedagogy v neakreditovaných akcích (např. sami sebe)**.

V oblasti občanského vzdělávání školy připravují kurzy orientované na kompetence občanů EU (např. získávání digitálních gramotností ad.), či na specifická národní nebo regionální témata (např. získávání finanční či právní gramotnosti ad.).

V oblasti zájmového vzdělávání se školy orientují na kurzy vycházející z jejich počátečního vzdělávání či ze zaměření nebo zájmu pedagogů. Nabídka zájmových a aktivizačních činností škol přispívá k zajištění, udržení či obnovení kvalitního života občanů. Zaměřuje se na vyhledávání silných stránek uživatelů, na jejich dovednosti, možnosti, vlohy, přednosti, zájmy a predispozice, které pak rozvíjí dle jejich přání.

Vzdělávání seniorů je vyčleněno jako **samostatný segment v dalším vzdělávání** pro specifickou cílovou skupinu vymezující se věkovou, fyziologickou, psychologickou a sociální charakteristikou prožívané vývojové etapy lidského života. Skupinou, která má mimo jiné s dospělými společné i vlastní specifické vzdělávací potřeby a možnosti, ale vyžaduje odlišné vzdělávací přístupy, postupy, modifikované či zcela nové vzdělávací obsahy (zvládnutí stárnutí a stáří).

JAK

je nevhodnější tuto oblast rozvíjet a podporovat

Školy, které uvádějí, že jsou centry celoživotního učení (CŽU), již určité zkušenosti v této oblasti mají. Budto vlastní, nebo navazují na projekty, kterých se dříve zúčastnily. Potvrzují přínos dalšího vzdělávání pro školu i uváděné bonusy a většinou pokračují v poskytování dalšího vzdělávání dospělým.

Školy, které do tohoto procesu teprve vstupují, využívají podpory projektu P-KAP k získání informací a následně zařazují svoje představy do Školních akčních plánů (ŠAP).

Škola, která zamýšlí stát se centrem CŽU, má možnost zvolit a rozvíjet další vzdělávání profesní, občanské či zájmové v oblasti všech věkových skupin.

Co bude škola nabízet, záleží jen na jejích cílech a zájmu. Měla by využít vazby na svoji oborovou profilaci počátečního vzdělávání a na materiální a personální podmínky školy. Stejně tak záleží na zájmu a potřebách zájemců o vzdělávání a zaměstnavatelů.

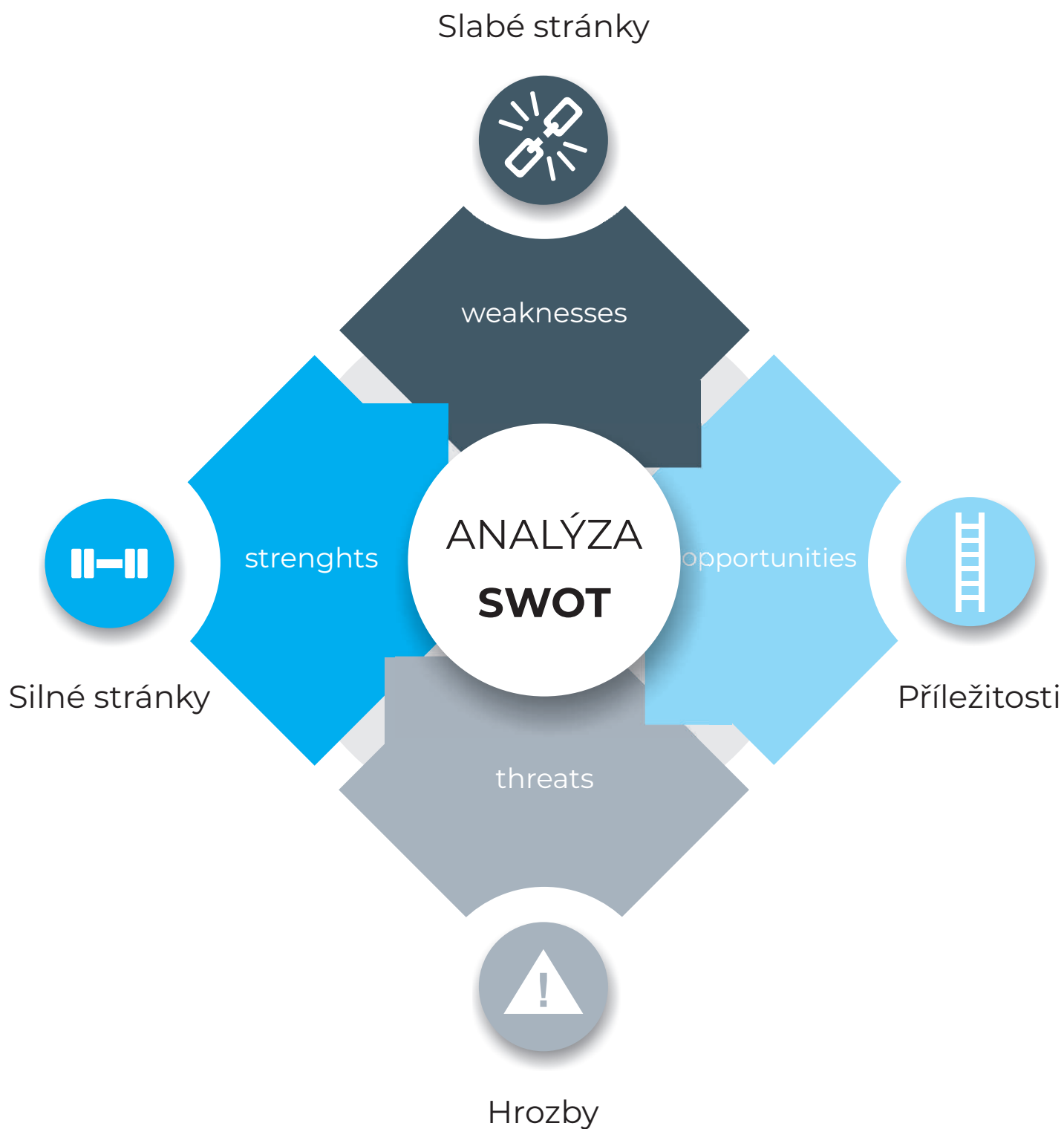
Do volby vzdělávacích obsahů a konkretizace cílových skupin, pro které bude další vzdělávání určeno, se vždy bude promítat plán priorit národní i regionální vzdělávací politiky v delším časovém horizontu. Kraje, jako zřizovatelé většiny škol, mohou např. podporovat rozvoj jejich dalšího vzdělávání krajskými projekty ad., příkladem byl projekt Jihomoravského kraje KAPODAV.

III.

Cu

celoživotní učení

SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY

(strengths)

škol

- Široká škála možností nabídky DV na SŠ a VOŠ včetně využití NSK,
- Zhodnocení již získaných zkušeností SŠ a VOŠ v projektech UNIV s realizací DV a poskytováním profesních kvalifikací,
- Zkušenosti s realizací rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s ÚP, firmami,
- Odborný přínos – rozvoj profesních kompetencí pedagogických pracovníků, kvalifikovaný učitelský sbor s předpoklady pro lektorskou činnost v oblasti DV,
- Úspěšnost SŠ a VOŠ v realizaci projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých,
- Podpora DV SŠ a VOŠ ze strany KÚ, MŠMT, EU, respektování Strategii vlády i EU, WHO,
- Vyšší respekt SŠ a VOŠ k požadavkům světa práce,
- Provázanost počátečního a dalšího vzdělávání,
- Naplnění konceptu CŽU (SŠ a VOŠ poskytují počáteční a další vzdělávání),
- Společenský přínos – rozvoj spolupráce se sociálními partnery, nová partnerství,
- Vyšší informovanost veřejnosti o činnosti škol, lepší marketing,
- Přínos pro kraje, obce a jednotlivce (SŠ a VOŠ poskytují DV přímo v místě – dostupnost DV pro občany),
- Finanční přínos pro SŠ a VOŠ,
- Lepší postavení škol na trhu vzdělávání.

SLABÉ STRÁNKY

(weaknesses)

zejména škol

- Nezájem některých ředitelů škol, pedagogů, lektorů DV poskytovat kromě počátečního vzdělávání i DV,
- Neznalost benefitů CŽU (co vlastně školám poskytování DV v celé jeho šíři přináší),
- Neochota části učitelů se dále vzdělávat v pedagogickém projektování či v poskytování DV dospělým, nezájem stát se lektory DV,
- Nedostatek zkušeností některých škol s realizací rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s ÚP, firmami,
- Odmítavý postoj Úřadů práce k poskytování rekvalifikací školami,

- Nezájem části veřejnosti – účastníků, firem o DV škol,
- Nedostatek informací SŠ a VOŠ o možnostech realizovat projekty zaměřené na vzdělávání dospělých a hrazené z EU,
- Neinformovanost škol o podpoře DV SŠ a VOŠ ze strany KÚ, MŠMT, EU, naplňování Strategii,
- Nezájem části škol o potřeby světa práce, občanů, zájmové činnosti, seniorů,
- Nezájem části škol o rozvoj spolupráce se sociálními partnery a navazování nových partnerství,
- Nedostatečná informovanost veřejnosti o nabídce škol v DV, marketing orientovaný pouze na počáteční vzdělávání,
- Nedostatečné uvědomění společenského přínosu škol v poskytování DV pro kraje, obce i jednotlivce,
- Nedostatečné uvědomění škol v přínosu dostupnosti DV pro kraje, obce i jednotlivce,
- Nevyužití zákonné možnosti škol (viz školský zákon, kapitola č. 9) poskytovat vedlejší činnost za úplatu, a tím přispívat i finančně k rozvoji školy (finanční přínos pro učitele, k vybavení škol apod.),
- Chybějící e-learningová podpora DV, nedostatečný marketing, příp. jeho neznalost,
- Nedostatek financí účastníků – mnohdy vysoká cena kurzů, nezájem firem o vzdělávání svých pracovníků apod.

PŘÍLEŽITOSTI (opportunities) systému

- Rozšíření nabídky poskytování DV v návaznosti na počáteční vzdělávání škol,
- Poskytování profesních kvalifikací podle NSK, autorizace škol,
- Využití potenciálu školy – odborných pedagogů i materiálního zázemí ve prospěch dalšího vzdělávání,
- Navazování nových partnerství se sociálními partnery, firmami, ÚP,
- Rozvíjení profesních kompetencí pedagogických pracovníků,

- Realizování projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých,
- Podporování vzdělávací politiky státu deklarované ve Strategii 2020,
- Větší informování veřejnosti o činnosti škol, zlepšení marketingu,
- Zabezpečení dalších finančních zdrojů pro školu, vycházejících z její vedlejší činnosti,
- Zlepšení postavení školy na trhu vzdělávání,
- V rámci mezigeneračního vzdělávání zapojení rodinných příslušníků (prarodičů) žáků školy, výchova ke sblížení generací,
- Umožnění seberealizace pedagogů ve vzdělávání dospělých,
- Zvýšení aktivity škol v zadávacích řízeních poptávajících profesní kvalifikace, umožnění získat stupně vzdělání prostřednictvím PK,
- Realizování kurzů pro osoby se změněnou pracovní schopností,
- Zhodnocení již získaných zkušeností SŠ a VOŠ v projektech UNIV,
- Využití zkušeností s realizací rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s ÚP, firmami,
- Získávání projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých,
- Větší poznávání potřeb a požadavků světa práce.

HROZBY (threats) škol i celého systému

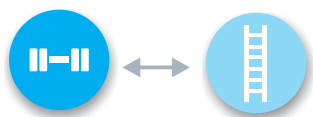

- Odmítavý přístup k DV managementu některých škol,
- Odmítavý přístup k rozšíření marketingu na oblast DV managementu některých škol,
- Nedostatečné lektorské dovednosti některých pedagogů a neznalost práce s dospělými v rámci DV,
- Neochota učitelů vzdělávat se,
- Nezájem o DV – neochota a nezájem občanů o sebevzdělávání,
- Přílišná administrativní náročnost,
- Legislativní změny ovlivňující vzdělávání dospělých,

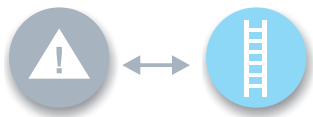
- Malá informovanost široké veřejnosti o přínosech DV a neznalost možností DV,
- Finanční náročnost pro účastníky DV,
- Odebrání autorizace profesní kvalifikace,
- Neobnovení již získané autorizace profesní kvalifikace,
- Finanční náročnost pro účastníky DV,
- Nedostatečné finanční krytí pro navrhované projekty.

Jak pomoci silných stránek využít příležitosti? (S-O hodnocení)

- Rozšířit nabídku DV na SŠ a VOŠ včetně využití NSK;
- Zhodnotit již získané zkušenosti SŠ a VOŠ v projektech s realizací DV;
- Zvýšit podporu DV SŠ a VOŠ ze strany KÚ, MŠMT, EU, respektovat Strategii vlády i EU, WHO;
- Naplnit koncept CŽU (SŠ a VOŠ poskytují počáteční a další vzdělávání) a provázat PV a DV;
- Zvýšit informovanost veřejnosti o činnosti škol, lepší marketing;
- Zlepšit postavení škol na trhu vzdělávání včetně financování a zvýšit jejich respekt k požadavkům světa práce.

Jak využít příležitosti k odstranění slabých stránek? (W-O hodnocení)

- Využití potenciálu školy – odborných pedagogů i materiálního zázemí ve prospěch dalšího vzdělávání;
- Rozvíjet profesní kompetence pedagogických pracovníků – lektorské kompetence;
- Podporovat vzdělávací politiku státu deklarovanou ve Strategii 2020;
- Zvýšit informovanost veřejnosti o činnosti škol, zlepšit marketing vzdělávání;
- Zabezpečit další finanční zdroje pro školu, vycházející z její vedlejší činnosti;
- Umožnit seberealizaci pedagogů ve vzdělávání dospělých;
- Realizovat kurzy pro osoby se změněnou pracovní schopností;
- Zhodnotit již získané zkušenosti SŠ a VOŠ v projektech na DV;
- Zvýšit objem projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých.

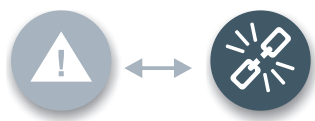
Jak využít silné stránky k odvrácení hrozeb? (S-T hodnocení)

- Zhodnotit již získané zkušenosti SŠ a VOŠ v projektech s realizací DV a poskytováním profesních kvalifikací;
- Vyšší respekt SŠ a VOŠ k požadavkům světa práce;
- Více provázat počáteční a další vzdělávání;
- Naplnit koncept CŽU (SŠ a VOŠ poskytují počáteční a další vzdělávání);

- Společenský přínos – rozvoj spolupráce se sociálními partnery, získat nová partnerství;
- Přínos pro kraje, obce a jednotlivce (SŠ a VOŠ poskytují DV přímo v místě – dostupnost DV pro občany);
- Finanční přínos pro SŠ a VOŠ;
- Zlepšit postavení škol na trhu vzdělávání a snížit administrativní náročnost.

Jak snížit hrozby ve vztahu k slabým stránkám? (W-T hodnocení)

- Zvýšit zájem ředitelů škol, zejména pedagogů a lektorů DV poskytovat kromě počátečního vzdělávání i DV;
- Zvýšit informovanost o benefitech CŽU;
- Motivovat pedagogy se dále vzdělávat v pedagogickém projektování či v poskytování DV dospělým, stát se lektory DV;
- Zvýšit spolupráci s ÚP k poskytování rekvalifikací školami;
- Zvýšit informovanost SŠ a VOŠ o možnostech realizovat projekty zaměřené na vzdělávání dospělých a hrazených z EU;
- Posílit marketing orientovaný na další vzdělávání;
- Využít zákonné možnosti škol (viz školský zákon, kapitola č. 9) poskytovat vedlejší činnost za úplatu a tím přispívat i finančně k rozvoji školy (finanční přínos pro učitele, k vybavení škol apod.);
- Vytvořit chybějící e-learningovou podporu DV;
- Zvýšit možnosti financování ze strany účastníků – mnohdy vysoká cena kurzů, nezájem firem o vzdělávání svých pracovníků apod.

IV.

Cu

celoživotní učení

ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

pojetí tematické oblasti
v projektu P-KAP

1.

Celoživotní učení

- **koncept celoživotního učení**
- **klíčové termíny pro oblast intervence celoživotního učení**

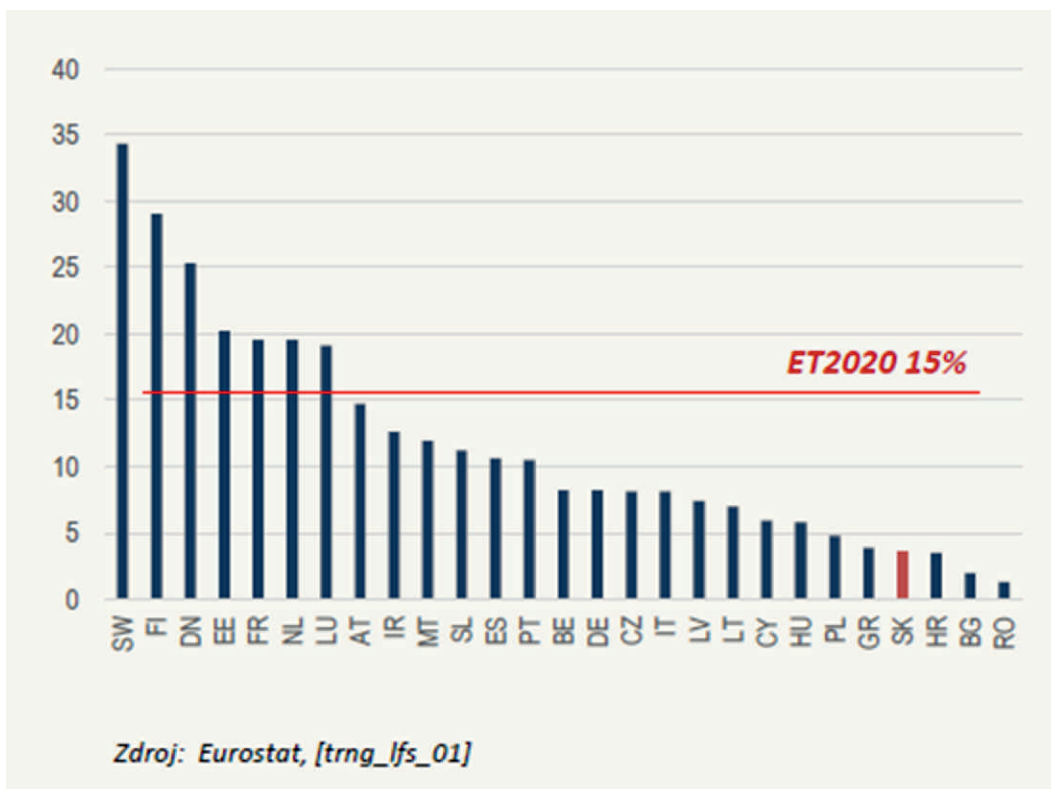
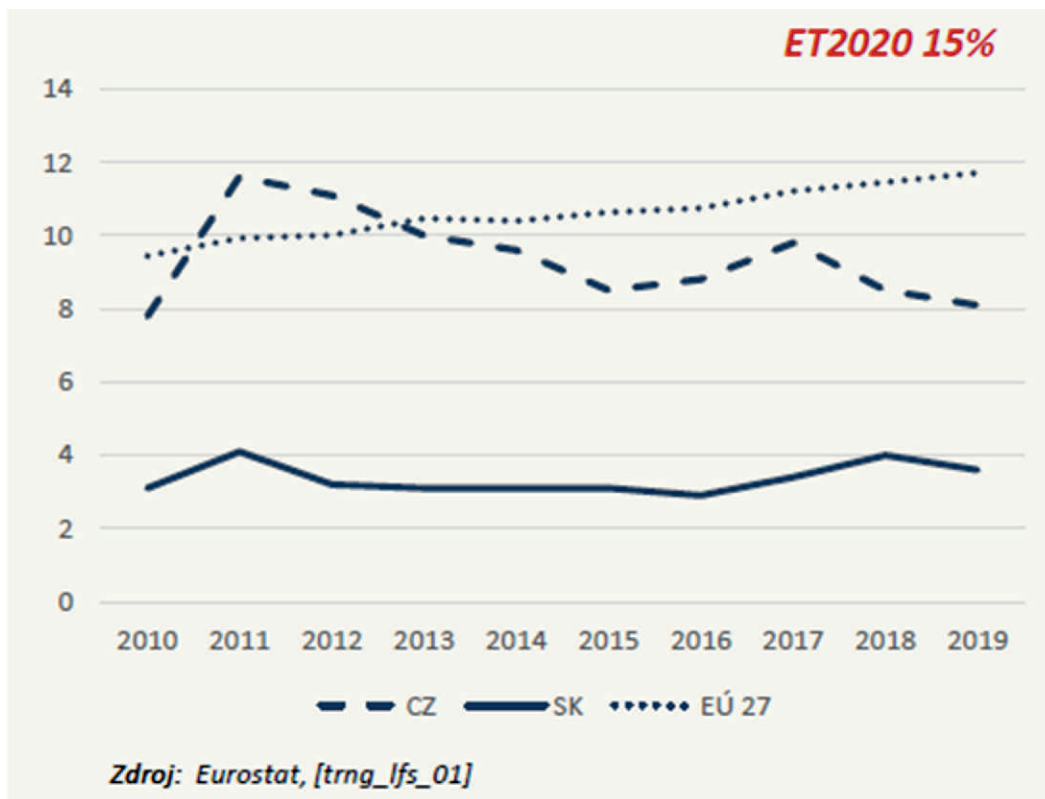
Koncept celoživotního učení byl poprvé vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (Evropská komise, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje rovněž veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak i jeho profesní, občanské a zájmové uplatnění.

Klíčové termíny pro oblast intervence celoživotního učení

Základní kategorie CŽU – formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení:

- **formální vzdělávání**/*formal education* – vzdělávání v rámci školské soustavy, **je oficiálně certifikované**, plánované, cílené a systematické, jedná se o řízený proces učení realizovaný vzdělavatelem (učitelem), jsou stanoveny očekávané výsledky učení a vede k získání stupně vzdělání,
- **neformální vzdělávání**/*nonformal education* – vzdělávání v institucích nespádajících do školské soustavy, např. firemní vzdělávání, poskytují jej vzdělávací organizace, osvětové instituce (např. knihovny, vzdělávací spolky), může být certifikováno, **certifikát nebývá právně závazný a celostátně uznávaný**, nevede k získání stupně vzdělání, i když se mnohdy rovněž jedná o vzdělávání v různé míře plánované, cílené, systematické a je realizováno vzdělavatelem (lektorem) jako řízený proces učení,
- **informální učení**/*informal learning* – učební činnosti jedince zcela mimo vzdělávací instituce (vlastní studium, učení v rodině či výkonem činnosti), nemusí být cílevědomé ani uvědomované, vede k získání znalostí i dovedností.

Účast dospělých na vzdělávání 2019 – EU – Česko – Slovensko (25–64 let)

2.

Východiska oblasti intervence Rozvoj škol jako center CŽU

- vzdělávací politika EU, OECD
- vzdělávací politika ČR a legislativa

2.1 Vzdělávací politika EU, OECD

Politika vzdělávání EU je v současné době deklarována v Usnesení o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030).

Podmínky a podpora dalšího vzdělávání se ve státech EU liší, průměrná účast dospělých na vzdělávání v EU zůstává nízká, což ohrožuje skutečně udržitelný a spravedlivý hospodářský růst v Unii. Jedním z trvalých doporučení je dosáhnout vyšší účasti dospělé populace na vzdělávání. V zemích Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) je podle Mezinárodního výzkumu dospělých (PIAAC) stále 48 % dospělých, kteří nemají zájem se vzdělávat (OECD 2019), dalších 11 % dospělých by se rádo vzdělávalo, ale existují pro ně překážky ve vzdělávání.

Soudobý trh práce v důsledku technologických změn generuje pracovní příležitosti a pracovní pozice, které ještě před několika lety neexistovaly, a naopak začínají mizet profese, které existovaly po generace. V souvislosti s automatizací a robotizací se očekává, že cca 14 % pracovních míst v zemích OECD bude v blízké budoucnosti automatizováno, tj. lidská práce bude nahrazena stroji. Stejně procesy povedou ke vzniku nových pracovních míst, která budou silně spjata s procesy digitalizace a ekonomickými sektory jako high-tech průmysl nebo služby v oblasti obchodu.

Předpoklady pro lepší zvládnutí potřeb širšího spektra účastníků

Předpokládá se, že dojde ke zvyšování **podílu nerutinních profesí** (nejdou nahradit v procesu automatizace zejména v sociálních službách, kde lidský prvek (např. empatie) nelze snadno automatizovat.), naopak dojde ke **snižování počtu pracovních míst** vyžadujících středně kvalifikované pozice (lze je nahradit v procesu automatizace). **Technologické změny** povedou obecně k proměně žádaných dovedností na trhu práce.

Potřeby vzdělávání budou zaměřeny na:

- **inovaci vzdělávacích drah**, nové vzdělávací přístupy, včetně vyšší míry individualizace,
- **inovaci vzdělávacích prostředí** ve všech institucích zajišťujících vzdělávání a odbornou přípravu včetně institucí vysokoškolských, inovace na pracovišti a v komunitním prostředí,
- **využívání digitálních technologií**, které bude vyžadovat dovednosti v informačně technologické a komunikační oblasti,
- **posílení opatření motivující dospělé** a umožňující jim získat potřebné znalosti a dovednosti,
- **zaručení rovné příležitosti** a zajištění většího zapojení dospělých do společnosti,
- **celostní přístup ke vzdělávání dospělých ad.**

Předpoklady změn, které budou vytvářet potřeby, jsou:

- bude se zvyšovat **podíl nerutinních profesí** (nejdou nahradit v procesu automatizace),
- bude se **snižovat počet pracovních míst** vyžadujících středně kvalifikované pozice (lze je nahradit v procesu automatizace).

2.2 Vzdělávací politika ČR a legislativa

- **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+**
- **modernizace vzdělávacího systému Česka v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení**
- **příprava na nové výzvy a řešení problémů, které v českém školství přetrvávají**

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030⁺ uvádí 5 oblastí vzdělávací politiky:

Nedílnou součástí celoživotního učení se stane občanské vzdělávání, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a rozvoj digitálních kompetencí v souladu s Evropským rámcem klíčových kompetencí pro celoživotní učení, a to ve spolupráci s různými poskytovateli (např. školami, univerzitami, knihovnami, neziskovými organizacemi).

V systému neformálního vzdělávání by měla existovat nabídka pestrých, kvalitních a dostupných aktivit organizací, které nabízejí neformální vzdělávání. Učení se v průběhu celého života stává nevyhnutelným požadavkem na jednotlivce v rámci společnosti a tento trend bude ještě nabývat na významu.

Programy dalšího vzdělávání by měly rozvíjet jak odborné, obecné a měkké dovednosti (jako jsou rozvoj logického myšlení, komunikace či finanční, občanská, digitální a mediální gramotnost), tak i nové obsahy reflektující technologický vývoj. Měly by využívat formy distančního vzdělávání zejména prostřednictvím hromadných otevřených online kurzů (MOOC).

Další vzdělávání musí být motivující a zvyšující poptávku osob po DV, příklady jsou např. vouchery, mělo by směřovat k individualizaci nabídky tak, aby odpovídala náročnější a diverzifikovanější poptávce svým pojetím, obsahem i realizací, mělo by být motivující, což by následně mělo vést ke zvýšení poptávky po takovém vzdělávání. Poptávku je třeba podporovat cílenými opatřeními na úrovni státu, jako např. využívání volna na vzdělávání, vzdělávací vouchery, daňové úlevy, popř. individuální vzdělávací účty ad.

Školy poskytují další vzdělávání na základě strategických dokumentů ČR a na základě stávajících legislativních norem. Jedná se zejména o dokumenty:

- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030*
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019–2023,
- Dlouhodobé záměry krajů 2019–2023,
- další strategické dokumenty (Digitální strategie, Průmysl 4.0 ad.),
- Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, kapitola č. 9 Další vzdělávání, § 9, 10, 11,
- Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání ad.

3.

Škola jako centrum celoživotního učení (CŽU)

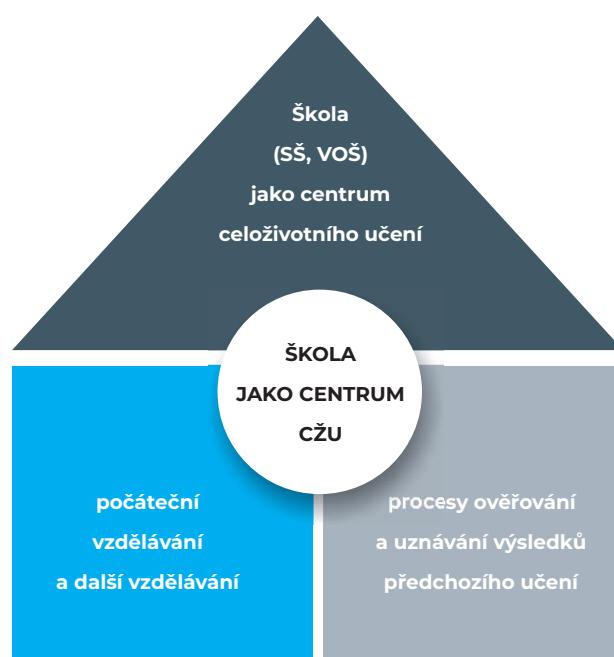
- škola jako centrum celoživotního učení
- profesní vzdělávání
- modulové programy dalšího vzdělávání
- specifické profesní vzdělávání - DVPP
- občanské vzdělávání
- zájmové vzdělávání
- vzdělávání starší generace

Další vzdělávání v ČR na základě školského zákona mohou poskytovat všechny školy, zejména střední odborné školy, vyšší odborné školy, gymnázia, lycea a konzervatoře.

K poskytování dalšího vzdělávání škola využívá svého personálního a materiálního potenciálu nejen pro žáky, studenty, ale i pro vzdělávání dospělých občanů.

Poskytuje nejen počáteční vzdělávání, ale i další vzdělávání, mnohdy i procesy ověřování a uznávání dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb. Tím školy přispívají k naplnění **konceptu celoživotního učení**.

Pro popis **dalšího vzdělávání** je vhodné použít členění, které je dlouhodobě využíváno andragogy, tj. jej člení na **profesní, občanské a zájmové**. I když je toto členění zjednodušující, protože mezi jednotlivými oblastmi neexistují pevné hranice, jedná se o nabídku kurzů a cílových skupin dalšího vzdělávání. Těmi jsou dospělí občané nejen v produktivním věku, ale i starší generace občanů a specifické cílové skupiny, např. ženy po mateřské dovolené, cizinci ad.

3.1 Profesionální vzdělávání

- **profesionální vzdělávání vedoucí ke kvalifikaci**
- **profesionální vzdělávání doplňující kvalifikaci**
- **profesionální vzdělávání připravující k vykonání zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání a ověřování výsledků dalšího vzdělávání**
- **modulové programy dalšího vzdělávání**
- **profesionální diagnostika**
- **poskytování procesů ověřování a uznávání výsledků předchozího učení**

Profesionální vzdělávání vedoucí ke kvalifikaci

Kvalifikační vzdělávání:

- programy dalšího vzdělávání vedoucí k dosažení kvalifikace a stupně vzdělání.

Rekvalifikační vzdělávání:

- programy dalšího vzdělávání vedoucí k profesionální kvalifikaci podle Národní soustavy kvalifikací (NSK).

Profesionální vzdělávání doplňující kvalifikaci

Kurzy rozšiřující:

- rozšiřují stávající znalosti, dovednosti, kompetence (př. manikérka se učí nový postup zdobení nehtů).

Kurzy prohlubující či specializační:

- zaměřují se na určitou část kvalifikace a prohlubují znalosti, dovednosti, kompetence (př. slévač se zdokonaluje v určité technologii, protože bude odlévat sochu).

Kurzy aktualizující:

- vedou ke vzdělání, které přináší aktuální poznatky vedoucí k získání nových znalostí či aktualizaci stávajících (organizované buď jako nabídka pro zájemce z řad veřejnosti, nebo na objednávku firem podle jejich specifikovaného zadání).

Profesní vzdělávání připravující k vykonání zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání a ověřování výsledků dalšího vzdělávání

Programy dalšího vzdělávání, které jsou modulově koncipované, připravené podle kvalifikačních a hodnoticích standardů Národní soustavy kvalifikací. Obsahové zaměření programů závisí na připravených standardech, vychází většinou z poptávky zaměstnavatelů a jsou současně přijatelné pro jejich účastníky. Programy jsou vytvářeny pro všechny profesní kvalifikace uvedené v NSK.

Modulové programy dalšího vzdělávání

- **v dalším vzdělávání využíváme s úspěchem modulového uspořádání vzdělávacích programů, modulové uspořádání kurikula je charakteristické tím, že je tvoří samostatné jednotky – moduly**
- **moduly je možno chápat jako prvky „stavebnice“ a vytvářet z nich různorodé sestavy**
- **vztahy mezi moduly jsou více či méně volné (existují určitá pravidla návaznosti)**
- **vždy jsou koncipovány tak, aby byly co nejpružnější s širokou paletou kombinací a co největší možností volby**

Využití modulů umožňuje:

- přizpůsobit strukturu a obsah vzdělávání rychlým změnám požadavků pracovního trhu, bez hlubokých zásahů do projektu studia,
- přizpůsobit strukturu a obsah vzdělávání potřebám účastníků vzdělávání, příp. požadavkům zaměstnavatelů,
- zajistit žádoucí flexibilitu i přesnost a pružně reagovat na potřeby trhu práce,
- zvyšovat profesní kompetence pedagogických pracovníků v oblasti profesního vzdělávání - pedagogické projektování,
- plánovat lépe realizaci vzdělávání, zjišťovat transparentně výsledky učení a hodnotit je podle jasných a srozumitelných kritérií,
- zapojit do tvorby modulových programů DV týmy pedagogů škol či lektorů dalšího vzdělávání.

Modulová struktura programů dalšího vzdělávání je předpokladem pro zefektivnění realizace rekvalifikací, umožňuje nejen využití vybraných modulů v programech připravujících na získání jiné profesní kvalifikace, ale především umožňuje, aby si účastník rekvalifikace doplňoval ty kompetence, které pro získání potřebné kvalifikace skutečně potřebuje. Moduly navíc mohou být využívány i v počátečním vzdělávání (propojování počátečního a dalšího vzdělávání). Pro programy dalšího vzdělávání NSK byla MŠMT navržena minimální hodinová dotace, potřebná pro jejich zodpovědnou realizaci, revidovány budou hodinové dotace i dalších rekvalifikačních programů, a to podle potřeb akreditační komise.

Modulově koncipované programy dalšího vzdělávání jsou vhodné nejen pro přípravu profesních programů dalšího vzdělávání podle kvalifikačních a hodnoticích standardů Národní soustavy kvalifikací, modulově vytvořeny mohou být i programy dalšího vzdělávání pro oblasti, u kterých nejsou standardy NSK vytvářeny. Může se jednat o programy zaměřené na rozvoj klíčových/přenositelných kompetencí a jazykových kompetencí, programy občanské i zájmové, velmi úspěšně jsou používány ve vzdělávání starší generace, popř. i pro další činnosti.

Vstupní diagnostika profesních kompetencí

- **podpora motivace dospělých k dalšímu vzdělávání**
- **optimální využívání programů dalšího vzdělávání**
- **zefektivnění procesu rekvalifikací**
- **zlevnění procesu rekvalifikací**

Jedná se o proces, který předchází vlastnímu vstupu do profesního vzdělávání dospělých. Vstupní diagnostika profesních kompetencí zjišťuje, kterými kompetencemi uvedenými ve standardu příslušné profesní kvalifikace již uchazeč disponuje či nedisponuje. Identifikované profesní kompetence předpokládaného účastníka vzdělávání jsou následně dokumentovány, pak je rozhodnuto o jejich uznání či neuznání pro potřeby dalšího vzdělávání.

To umožňuje sestavit pro účastníka individuální modulový program, který obsahuje pouze ty kompetence, kterými účastník aktuálně nedisponuje či disponuje pouze částečně. Dochází tak především k zefektivnění vzdělávání pro účastníka, ale do jisté míry i ke zlevnění celého procesu rekvalifikací.

V rámci vstupní diagnostiky profesních kompetencí předpokládáme 3 závěry:

- uchazeč disponuje **všemi kompetencemi** definovanými v kvalifikačním standardu NSK a je připraven ke složení zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání,
- uchazeč disponuje **částečně kompetencemi** definovanými ve standardu NSK, v tom případě vstupuje do zkráceného programu dalšího vzdělávání, kde se potřebné kompetence doučí (ten je mu připraven „na míru“), a teprve poté skládá zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.,
- uchazeč nedisponuje **žádnými kompetencemi** definovanými ve standardu NSK, v tom případě vstupuje do celého programu dalšího vzdělávání, kde potřebné kompetence získá a teprve potom skládá zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Součástí programů vzdělávání dospělých by nemělo být to, co již dospělý s jistotou ovládá.

Dospělý je při svém dalším vzdělávání ve většině případů motivován k získání právě takových kompetencí, které potřebuje k výkonu své práce. Jeho přístup je pragmatický, vedený snahou zaplnit pomyslná bílá místa potřebná pro výkon práce, nikoliv snahou o komplexní rozvoj své osobnosti. To, že programy dalšího vzdělávání často obsahují oblasti, které dospělí nejen ovládají, ale

v některých případech jsou jejich kompetence hlubší a propracovanější než odpovídající kompetence lektora, vede ke ztrátě zájmu o vzdělávání, k nespokojenosti s programem a podobně.

Vstupní profesní diagnostika byla poprvé ověřena v projektu UNIV 3, nyní je pilotně ověřována v projektu MPSV s názvem KVASAR, a to již cíleně na proces rekvalifikací. Ověřování má připravit podklady ke změně zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů tak, aby mohl být celý proces rekvalifikací legislativně ukotven. Předmětem posouzení navrhovaných legislativních změn bude prioritně situace, kdy současná legislativa umožňuje hradit účastníkovi celé vzdělávání a zkoušku z profesní kvalifikace (jedno bez druhého není možné). Mnozí účastníci však řadu potřebných kompetencí ovládají a celý proces vzdělávání nepotřebují. V rámci rekvalifikace je třeba hradit diagnostiku vstupních předpokladů, na základě toho vytvořit "vzdělávání na míru", hradit samostatně teorii a praxi, vyhlašovat veřejné zakázky zvláště na teoretickou část rekvalifikace a zvláště na praktickou část rekvalifikace. Rekvalifikace se tím zefektivní a sníží se náklady na celý proces.

Proces ověřování a uznávání výsledků předchozího učení

- **způsob ověřování a uznávání výsledků učení**
- **NSK, profesní kvalifikace**
- **autorizované osoby**

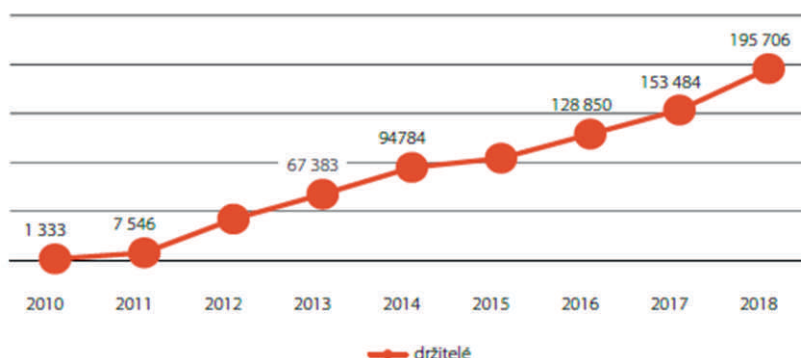
Jedná se o způsob ověřování a uznávání výsledků učení získaných v neformálním vzdělávání a informálním učení. V České republice je realizován cestou prokazování prostřednictvím autorizované zkoušky podle hodnotících standardů pro jednotlivé profesní kvalifikace Národní soustavy kvalifikací.

Národní soustava kvalifikací dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, představuje v oblasti profesního vzdělávání vlastní pružný a praktický nástroj k uznávání skutečných znalostí a dovedností osob, bez ohledu na to, zda je získaly ve škole, v kurzu, v praxi nebo samostudiem.

Klíčovým prvkem Národní soustavy kvalifikací jsou takzvané **profesní kvalifikace**, které jsou tvořeny s ohledem na aktuální praxi a reflektují potřeby trhu práce. Za profesní kvalifikaci se považuje odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat určitou pracovní činnost nebo více pracovních činností, které dávají možnost pracovního uplatnění (např. montáž nábytku, montáž výtahů, výroba čalouněných sedadel, příprava studené kuchyně).

Národní soustavu kvalifikací realizují autorizované osoby, které autorizující orgán (oborem příslušné ministerstvo) přiznal právo ověřit zkouškou, zda si žadatel o profesní kvalifikaci skutečně osvojil všechny požadované kompetence. Ty jsou podle své odbornosti evidovány v informačním systému NSK pro kvalifikace a autorizace (ISKA). Po úspěšném ukončení zkoušky získává absolvent **Osvědčení o získání profesní kvalifikace** jako formální doklad o kvalifikaci s celostátní platností.

**Počet
osvědčených držitelů
profesních kvalifikací**

Data: NSK

Role průvodce (poradce) při poskytování procesu ověřování a uznávání výsledků předchozího učení

- **průvodce procesů uznávání**
- **formy vedení uchazečů**

Průvodce procesů uznávání

Role průvodce (nebo také poradce) procesů ověřování a uznávání vyplynula jak ze zahraničních zkušeností, kde je průvodce vzděláván v magisterském studiu (např. Francie), tak z již realizovaného projektu UNIV 3, kde byla v ČR poprvé pilotně ověřena. V hodnocení pilotního ověřování procesů uznávání ji uchazeči označovali za velmi přínosnou, mnozí uváděli, že by bez průvodce proces uznávání „vůbec neudělali“.

Průvodce provází **účastníka celým procesem uznávání**, vede jej při seznamování s hodnoticími standardy, vysvětluje mu průběh procesu uznávání. **Průvodce při poradenství vychází ze základních potřeb uchazeče**, kterými jsou: motivace jako základní předpoklad pro úspěšné završení celého procesu, identifikace silných stránek a schopností, identifikace znalostí a dovedností, stanovení životních cílů, další rozvoj a vzdělávání a zvýšení sebevědomí i úspěšnosti na trhu práce.

Průvodce se setkává s uchazečem o zkoušku z profesní kvalifikace podle zákona č. 179/2006 Sb. po formálním projevení zájmu o uznávání (vyplněním přihlášky do procesu uznávání nebo přihlášky do přípravného kurzu, jehož výstupem je portfolio účastníka). Vede uchazeče až do chvíle sestavení portfolio získaných kompetencí včetně podpůrné dokumentace. Průběžně jej seznamuje s možnostmi a přínosy uznávání, poskytuje mu podporu při identifikaci procesů uznávání a motivuje jej k sestavení portfolio, k dalšímu osobnímu rozvoji, obzvláště tam, kde je to potřeba ještě před vstupem do další fáze procesu uznávání, kterou je hodnocení.

Formy vedení uchazečů o zkoušku mohou být individuální, skupinové nebo kombinací obou. Pokud je proces postaven spíše na skupinové bázi, je nejen z pohledu celého procesu časově a finančně efektivnější, ale přináší i pozitivní efekty ve smyslu tréninkových výsledků skupinové spolupráce. Výkon role průvodce má dopad na efektivitu celého procesu uznávání. Pokud se v něm vyskytnou nedostatky (např. účastník neidentifikuje podstatné výsledky procesu uznávání nebo naopak tyto výsledky přeceňuje), stává se výkon dalšího účastníka zkoušky – autorizovaného zástupce (zkoušejícího) neefektivním a v konečném důsledku může jít proti základním principům realizace systému uznávání.

Poradenství v podobě role průvodce procesů uznávání zatím není v zákoně č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání, definováno.

3. 2 Specifické profesní vzdělávání – další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)

- **specifická součást dalšího profesního vzdělávání je upravena zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů**
- **učitelé počátečního vzdělávání mohou působit jako lektori dalšího vzdělávání**
- **kvalifikace pro výkon povolání pedagogického pracovníka v počátečním vzdělávání vyššího sekundárního (SŠ) a terciárního (VOŠ) stupně příslušné aprobase jej opravňuje k lektorské činnosti ve vzdělávání dospělých poskytovaného školou v oboru vzdělání**

DVPP doplňující v oblasti prohlubující nebo aktualizující vzdělání

Vzdělávání učitelského sboru externím vzdělavatelem: realizace programů akreditované vzdělávací organizace podle potřeb daného učitelského sboru, vzdělávání pro potřebu řešení konkrétního úkolu nebo řešeného problému školy – společné vzdělávání pedagogických pracovníků v prostředí školy.

Vzdělávání učitelského sboru interním vzdělavatelem: realizace vlastních akreditovaných vzdělávacích programů, vedené vlastními lektory, určené celému pedagogickému sboru (např. oblast prevence patologických jevů, inkluzivní výuka, environmentální vzdělávání), pro předmětové skupiny ap.

Informální učení: vzájemné učení pedagogických pracovníků sdílením zkušeností a získaných znalostí v rámci pojetí školy jako učící se organizace („učíme sami sebe“) jako např.: Kolegiální hospitace, uvádění začínajících učitelů, stínování, tandemová výuka a její reflexe, stáže na jiné škole a hostování stážistů z jiných škol, společné metodické semináře, práce předmětových komisí, vzájemné návštěvy spolupracujících škol, mentoring, externí hodnocení výsledků učení žáků (jeden učitel učí, jiný, popř. i z jiné školy, hodnotí), sdílení a vzájemné hodnocení výukových materiálů aj.

U pedagogických pracovníků střední školy a vyšší odborné školy, která se zabývá dalším vzděláváním, se předpokládá, že pedagogové (lektori) mají znalosti v několika rovinách znalostí CŽU:

- **rovina znalostí systému CŽU,**
- **rovina znalostí pedagogického projektování CŽU,**

- rovina znalostí specifík projektování CŽU,
- rovina znalostí řízení včetně marketingu CŽU,
- vedení (lektorování) výuky,
- zjišťování výsledků učení i hodnocení výsledků učení dospělých a seniorů,
- poskytování poradenství k orientaci v systému CŽU.

3.3 Občanské vzdělávání

- občanské vzdělávání evropského občana
- občanské vzdělávání českého občana

Občanské vzdělávání, poskytované v rámci celoživotního učení, vytváří předpoklady pro kultivaci jedince jako občana Evropské unie i jako občana České republiky, pro jeho adaptaci na měnící se podmínky společnosti a podmínky lidského života, slouží k další socializaci a k utváření hodnotové orientace občanů. Cíleně bude podporovat občanské vzdělávání Operační program Jan Amos Komenský realizovaný od roku 2021.

Vzdělávání občana Evropy

V rámci vzdělávací politiky EU byl přijat Evropský referenční rámec kompetencí **pro celoživotní učení** (Evropský parlament a Rada EU, 2006).

Doporučenými kompetencemi občanů Evropy jsou:

komunikace v mateřském jazyce, komunikace v cizích jazycích, matematické gramotnosti, kompetence ve vědě a technologiích, kompetence k práci s digitálními technologiemi, kompetence k učení – učit se, sociální a občanské kompetence, smysl pro iniciativu a podnikavost, kulturní povědomí a rozhled.

Prioritou celoživotního učení je v rámci občanského vzdělávání vybavit občana v EU a ve světě kompetencemi: porozumět sociálním, ekonomickým, právním a politickým strukturám, porozumět celosvětovému vývoji a udržitelnosti, získat mediální gramotnosti, schopnost uvažovat o sobě, účinně nakládat s časem a informacemi, spolupracovat v týmech a disponovat povědomím o rozmanitosti a kulturních identitách v Evropě a ve světě.

Vzdělávání občana České republiky

V rámci Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ byly přijaty kompetence pro vzdělávání občanů ČR (Vláda ČR, 2020).

Doporučenými kompetencemi občanů České republiky jsou: obecné dovednosti (gramotnosti) v digitálních technologiích, v řízení auta, v numerické způsobilosti, v ekonomickém povědomí,

v právním povědomí, v českém jazyce, v anglickém jazyce a v dalším cizím jazyce, v komunikaci a schopnosti navazovat vztahy, ve schopnosti organizovat a být lídr, v rozhodnosti a sebedůvěře, v přirozené empatii a zvládnání stresových a konfliktních situací.

Prioritou celoživotního učení je v rámci občanského vzdělávání vybavit občana ČR kompetencemi s cílem: vybavit občana na život v demokratické společnosti, k vzájemnému respektu a toleranci, k aktivnímu zájmu o věci veřejné a život kolem sebe, ke schopnosti jednat jako zodpovědný občan a k podílení se na občanském a společenském životě.

3. 4 Zájmové vzdělávání

- **obsah zájmového vzdělávání dospělých**
- **typické znaky zájmového vzdělávání**
- **institucionální zajištění zájmového vzdělávání dospělých**

Zájmové vzdělávání dospělých představuje vedle občanského a dalšího profesního vzdělávání jednu ze tří forem dalšího vzdělávání. Lze jej definovat jako přehled krátkodobých a dlouhodobých forem vzdělávání zahrnujících individuální i hromadně organizovanou výuku. Slouží jak k uspokojování vzdělávacích potřeb jedince, tak i k rozvoji jeho osobnosti a vychází z jeho hodnotové orientace. Probíhá ve volném čase a je úzce spjato s konceptem kvality života a konceptem celoživotního učení.

Obsah zájmového vzdělávání je široký, volba obsahu se odvíjí od zájmů jedinců, kteří se vzdělávají. Zahrnuje problematiku všeobecně vzdělávací, kulturní, etické, filozofické, náboženské, zdravotnickou, sportovní ad. Typickým znakem pro oblast zájmového vzdělávání dospělých je její dobrovolnost. Je to jeden z mála druhů učení, které probíhá bez stresu, nervozity a obav. Výstupem bývají osvědčení, která účastníka motivují či posilují jeho prestiž.

Zájmové vzdělávání dospělých je tvořeno „výchovnými, organizačními a tvůrčími volnočasovými činnostmi účastníků, které směřují k jejich zájmu a seberealizaci“. Může mít podobu sebevzdělávání či probíhat ve formálních i neformálních organizacích. Zájmové vzdělávání se obsahově může překrývat s jinými typy, některé kompetence získané v rámci zájmového vzdělávání mohou být uplatnitelné i v profesní sféře apod. Např. jazykové kompetence nebo znalosti v oblasti informačních technologií mohly být sice získány v rámci zájmového vzdělávání, ale mohou přispět účastníkovi vzdělávání k lepšímu uplatnění na trhu práce či kariéernímu postupu.

Typické znaky zájmového vzdělávání jsou:

- **Volný čas** – bývá charakterizován jako optimální sociální prostor pro seberozvoj člověka prostřednictvím svobodně volených činností.
- **Motivace** – zájmové vzdělávání dospělých je dobrovolné, je nutná **silná vnitřní motivace jedince, aby se vzdělával, ať již je to snaha** udržet krok s dobou, konkurenceschopnost na trhu práce i ve společnosti, seberealizace, vliv médií, móda, rozvoj oddechových a rekreačních činností.

Institucionální zajištění zájmového vzdělávání

V oblasti zájmového vzdělávání dospělých je většina vzdělávání směřována spíše do oblasti neformálního vzdělávání. Široce zajišťují zájmové vzdělávání dospělých organizace, které mají:

- **vzdělávání na prvním místě** – školy a instituce celoživotního vzdělávání – programy celoživotního vzdělávání, univerzity třetího věku, akademie volného času ad.
- **vzdělávání jako dodatekovou činnost** – např. Národní muzeum, knihovny, galerie, planetárium, zoo ad.
- **vzdělávání jako jednu z oblastí zájmu** – kulturní domy a centra, zájmové kroužky, zahraniční instituty, ekologické organizace ad.

3.5 Vzdělávání starší generace

- **samostatný segment dalšího vzdělávání pro specifickou cílovou skupinu**
- **vymezuje se věkovou, fyziologickou, psychologickou a sociální charakteristikou**
- **s dospělými má společné vzdělávací potřeby a má i vlastní specifické vzdělávací potřeby**
- **vyžaduje odlišné vzdělávací přístupy, postupy, modifikované či zcela nové vzdělávací obsahy**

Současná psychologie rozlišuje v období stárnutí tři hlavní skupiny:

- stárnutí či tzv. rané stáří (65–75 let),
- pozdější stáří (po 75 letech),
- stařeckost (nad 90 let).

Profesní vzdělávání starší generace

Samostatné profesní vzdělávání pro tuto skupinu se realizuje v ČR zatím zřídka (např. projekty firemního vzdělávání z Norských fondů). Ve firemním vzdělávání i v dalším vzdělávání poskytovaném školami se vzdělává profesně tato skupina společně s dospělými se stejnými vzdělávacími potřebami, skupiny se rozlišují spíše podle didaktického kritéria **začátečníci – pokročilí**:

- vzdělávání profesní rekvalifikační,
- doplňující (aktualizační) vzdělávání.

Občanské vzdělávání starší generace

Samostatné občanské vzdělávání pro cílovou skupinu senioři je zaměřeno na vybrané kompetence spojené s touto etapou života:

- příprava na stárnutí, podpora rozvoje a udržení osobnostní dimenze, podpora schopností sociální účasti,
- aktualizační vzdělávání v oblasti změn: sociálního a kulturního života; techniky, dopravy, politiky, zdravého a vhodného životního způsobu a stylu pro tuto skupinu, gramotnosti občanské, kompetence spotřebitele, gramotnosti digitální, gramotnosti mediální.

Zájmové vzdělávání starší generace

Samostatně realizované vzdělávání pouze pro starší generaci bývá realizováno v případě, kdy účastníci mají odlišné vzdělávací možnosti a potřeby (např. snížené schopnosti kognitivního učení, nemoc apod.).

4.

Návaznost na výstupy ukončených projektů

- UNIV, UNIV 2 KRAJE, UNIV 3
- SENIOR 50+
- MOV

Podporou poskytování dalšího vzdělávání školami jsou i **výsledky a výstupy** projektů řešících problematiku celoživotního učení, dalšího vzdělávání, procesů uznávání výsledků předchozího učení i vzdělávání starší generace středními a vyššími odbornými školami.

Projekty MŠMT - Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení (UNIV, UNIV 2 KRAJE, UNIV 3 byly řešeny NÚV / nyní NPI ČR v letech 2005–2015 v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV).

Projekty byly orientovány na rozvoj dalšího profesního vzdělávání a ověřování a uznávání výsledků předchozího učení, řešily rozvoj a podporu tvorby modulových programů dalšího vzdělávání v profesních oborech vzdělání, nastavení a pilotní ověření procesů ověřování a uznávání výsledků předchozího učení zkouškou podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, byl realizován koncept středních odborných škol a VOŠ jako center CŽU v oblasti profesního vzdělávání a vytvořeny krajské sítě škol jako krajská centra uznávání a celoživotního učení.

Projekt Senior (2005-2020) – projekt řešený NÚV / nyní NPI ČR

Projekt dlouhodobě podporoval vzdělávání osob 50+ (každoročně se opakující projekt realizovaný od roku 2005). Střední odborné školy vytvářely modulové programy dalšího vzdělávání pro seniory, vznikaly Akademie třetího věku ve středních odborných školách, byl podporován koncept vzdělávání seniorů založený na principu mezigeneračního učení.

Projekt Modernizace odborného vzdělávání (MOV) – projekt MŠMT řešený NÚV / nyní NPI ČR

Realizován od 2017 do 2020 v rámci Operačního programu Věda, výzkum, vzdělávání (OP VVV).

Projekt inovoval modularizaci výuky v počátečním vzdělávání středních škol (odborné i všeobecné složky) a inovace ve vzdělávání, řešil tvorbu komplexních úloh a podporu tvorby a úprav školních vzdělávacích programů (ŠVP).

5.

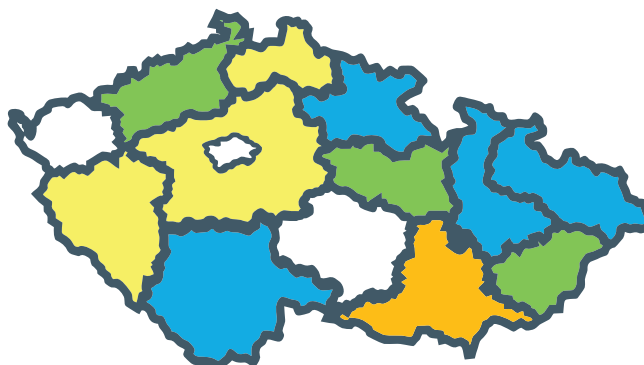
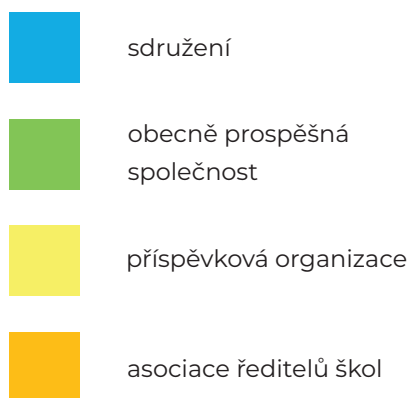
CŽU v rámci řešení projektu P-KAP v období 2016-2021

- **východiska intervence**
- **cíle intervence**
- **spolupráce s dalšími oblastmi intervence projektu**
- **plán očekávaného vývoje**
- **metodické sítě odborníků pro rozvoj škol**

5.1 Východiska oblasti intervence (kromě strategické a legislativní oblasti)

Východiskem oblasti intervence projektu P-KAP Rozvoj škol jako center celoživotního učení byly výsledky, které ve školách zanechaly realizované projekty předchozích operačních programů a návaznost ve smyslu dalšího rozvoje. Jednalo se o:

- **rozšíření působnosti sítí škol o další oblasti** – např. o oblast dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku (programy DVPP), o spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílely na dalším vzdělávání v kraji,
- **aktivizaci stávajících sítí v jednotlivých krajích** – jejich aktivita se v regionech výrazně lišila,
- **rozšiřování funkcí sítí škol** – naplňování funkcí a jejich kvalit, která byla regionálně rozdílná vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých, zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání,
- **vznik nových sítí škol** poskytujících celoživotní učení na základě jiného principu sdružování – např. vznik další sítě školy v hlavním městě Praha, zapojení Asociace zdravotnických škol ČR, zapojení specializované zahradnické střední školy ad.,
- **sdružování škol** s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů,
- **sdílení zkušeností se vzděláváním dospělých** – informování o programech dalšího vzdělávání poskytovaných středními školami v kraji, ad.

Sítě krajských škol, které vznikly v projektech UNIV (ze 13 krajů má 11 sítí škol právní formu)

Zdroj NÚV/NPI ČR

5.2 Cíle oblasti intervence

- **činnosti intervence zaměřené na rozvoj jednotlivých škol jako center celoživotního učení**
- **cíle na základě prvního analytického šetření**
- **cíle jsou realizovány během celého období řešení projektu**
- **plnění cílů je sledováno v dotazníkovém šetření I, II a III**

Obecný cíl:

- Školy poskytují další vzdělávání.
- Střední odborné školy rozvíjí poskytování dalšího profesního vzdělávání.
- Školy rozvíjí poskytování dalšího občanského vzdělávání.
- Školy rozvíjí poskytování dalšího zájmového vzdělávání.
- Školy vzdělávají i specifické cílové skupiny, např. starší generaci občanů.

Dílčí cíle - zabezpečení kvality dalšího vzdělávání:

- Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy.
- Realizaci dalšího vzdělávání zajišťuje samostatný úsek / pracovník školy.
- Škola spolupracuje s úřady práce, zaměstnavateli ad., realizuje kurzy pro samoplátce.
- Škola má lektorský sbor, jehož členy jsou pracovníci školy, někteří z počátečního vzdělávání, jiní mají převahu činnosti v dalším vzdělávání, podle potřeby najímá i lektory.
- Převaha lektorů školy prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností.
- Škola má zásobu programů dalšího vzdělávání, je schopna rychle reagovat na poptávku.
- Realizuje kurzy, které připravují na výkon zkoušky podle z. 179/2006 Sb. v platném znění.
- Je autorizovanou osobou podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění, realizuje zkoušky.

Dílčí cíle - poskytování dalšího vzdělávání:

Škola poskytuje:

- Kurzy rekvalifikační,
- Kurzy přípravy na vykonání zkoušky podle NSK,
- Kurzy odborného vzdělávání pro zaměstnavatele,
- Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění,

- Kurzy zájmového vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.),
- Kurzy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- Kurzy vzdělávání seniorů,
- Kurzy občanského vzdělávání,
- Kurzy češtiny pro cizince,
- Kurzy vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany)
- Jiné – podle potřeb zaměstnavatelů, občanů ad.

Dílič cíle - personální a materiální zabezpečení:

- Zlepší vybavení dílen pro odborný výcvik.
- Získá finance na kvalitní materiál.
- Podle potřeb zapojí odborníky z mimoškolního prostředí jako lektory.
- Organizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích, obsluze vybraných strojů apod.
- Připravuje pedagogické pracovníky jako lektory dalšího vzdělávání.
- Zřídí více učeben i pro vzdělávání dospělých.
- Zlepší ICT školy po kvalitativní i kvantitativní stránce.
- Získá aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory.
- Zabezpečí stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách.
- Zlepší vybavení učeben teoretické výuky.
- Bude se ucházet o získání zakázek v poskytování rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení.
- Využívá vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací.
- Získá autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb.
- Proškolí pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod.
- Pravidelně pracuje s dalšími autorizovanými osobami (výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání ad.).

Údaje ze šetření 2019

V ČR poskytuje DV (SŠ a VOŠ)	60 % škol
Školy se nejvíce věnují DVPP	41 % škol
Školy poskytují občanům zájmové DV	34 % škol

Rekvalifikace poskytuje občanům	31 % škol
DV pro zaměstnavatele poskytuje	30 % škol
DV v oblasti ICT poskytuje	28 % škol
DV před vykonáním zkoušky podle NSK poskytuje	21 % škol
Autorizované zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., poskytuje	18 % škol
DV seniorů se věnuje	13 % škol

Zdroj NPI ČR

5.3 Spolupráce s dalšími oblastmi intervence projektu P-KAP

- přesah intervence do dalších oblastí vzdělávání
- nacházení vztahů mezi vybranými oblastmi intervence projektu v rámci škol

Přesahy CŽU do dalších oblastí intervence podporovaných v projektu P-KAP

Ov

odborné
vzdělávání

Intervence Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – společné pole (uvnitř školy): zajištění kvality vzdělávání spoluprací se zaměstnavateli – kvalita odborného vzdělávání v počátečním vzdělávání a kvalita dalšího profesního vzdělávání.

Pt

polytechnika

Intervence Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické, environmentální) – společné pole (uvnitř školy): polytechnický princip výuky matematických, přírodovědných a technických vzdělávacích obsahů včetně obsahu environmentálního a zajištění kvality vzdělávání spoluprací se zaměstnavateli.

Kp

kariérové
poradenství

Intervence Rozvoj kariérového poradenství – společné pole (uvnitř školy): je na úrovni možnosti – spolupráce konkrétních osob vykonávajících poradenství, které mohou sdílet zkušenosti, vzájemně se učit a používat poradenské přístupy, techniky, nástroje jak v počátečním, tak i v dalším vzdělávání. Specifické poradenství (průvodcovství) před zkouškou profesní kvalifikace a při diagnostice profesních kompetencí.

Po

podnikavost

Intervence Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě – společné pole (uvnitř školy): mezigenerační učení – prostředek rozvoje podnikavosti, iniciativy a kreativity v počátečním vzdělávání i v dalším vzdělávání starší generace.

Dk

digitální
kompetence

Intervence Digitální kompetence – společné pole (uvnitř školy): pojetí informační a komunikační gramotnosti, mediální gramotnosti, digitální gramotnosti; společný úkol naplňování Strategie digitální gramotnosti ČR, mezigenerační učení.

Čg

čtenářská
gramotnost

Intervence Čtenářská a matematická gramotnost – společné pole (uvnitř školy): pojetí čtenářské a matematické gramotnosti, společný úkol naplňování Strategie vzdělávací politiky ČR 2020–2030, mezigenerační učení – prostředek rozvoje podnikavosti, kreativity, iniciativnosti v počátečním vzdělávání i v dalším vzdělávání.

Mg

matematická
gramotnost

Cj

cizí jazyky

Intervence Rozvoj cizích jazyků – společné pole (uvnitř školy): další vzdělávání v rámci výuky cizích jazyků se soustřeďuje na oblast didakticko-metodických seminářů a workshopů, poskytování udržovacích či rozšiřujících jazykových kurzů pro učitele cizích jazyků a využití ICT ve výuce, DVPP.

5. 4 Sledování míry rozvoje škol jako center CŽU

- **míra rozvoje škol jako center CŽU u jednotlivých škol**
- **míra rozvoje škol jako center CŽU u skupin škol**
- **míra rozvoje sítí škol**
- **nástroje pro sledování a hodnocení posunu škol**

Rozvoj škol v oblasti CŽU jsme připravovali na základě analýzy počátečního stavu v jednotlivých krajích a analýzy nabídky DV jednotlivých škol. Těm byla poskytována přímá podpora na základě zjištění cílů a zájmů škol. Predikce byla v projektu P-KAP připravena – byla k dispozici požadovaná specifikovaná analýza výchozího stavu škol a jejich směřování podle stanovených indikátorů. Posun škol jako center CŽU byl vymezen na 4 stupně úrovně podle charakteristik dotazníku, které byly doplněny jemnějším tříděním. Posun byl sledován a hodnocen v kategoriích:

Míra rozvoje škol jako center CŽU u jednotlivých škol

Na individuální úrovni v rámci v průběhu intervence Školy jako centra celoživotního učení ve škole, po ukončení 1. etapy realizace školního akčního plánu (ŠAP) a po ukončení 2. etapy realizace ŠAP, ve srovnání se školami srovnatelných parametrů.

Míra rozvoje škol jako center CŽU u skupin škol (např. technických oborů) podle vybraných parametrů

Dosažený rozvoj v **jednotlivých složkách vzdělávání**, jejich druhů a v procesu uznávání:

Profesní vzdělávání, proces ověřování a uznávání výsledků předchozího učení, další vzdělávání pedagogických pracovníků, občanské vzdělávání, zájmové vzdělávání, další vzdělávání jako celek, vzdělávání seniorů.

Míra rozvoje sítí škol

Vznik nové sítě škol – hlavní město Praha, **naplňování** funkcí sítí, **rozšíření** jednotlivých sítí, pokud bude rozšíření sledováno v regionech jako funkční:

- zvýšení počtu členů – nejen školy, které se účastnily projektů UNIV, ale další školy pracující podle konceptu CŽU,

- rozšíření o další druhy středních škol – do koncepčního poskytování CŽV vstoupily projektem P-KAP i gymnázia, konzervatoře a lycea.

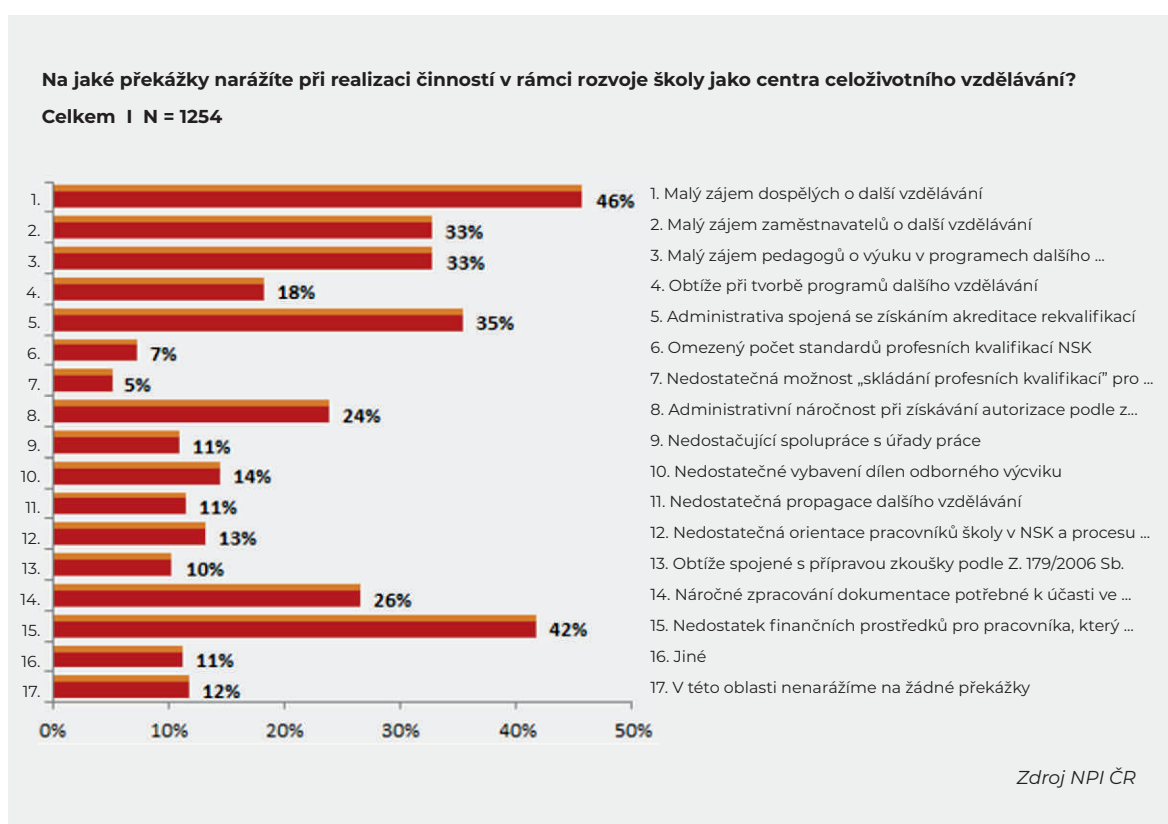
Nástroje pro sledování a hodnocení posunu škol

Byly připraveny pro posuzování a dosažení posunu složek CŽU, budou využity i analytické nástroje a výsledky šetření společné pro celý projekt P-KAP (dotazníkové šetření I., II. a III. vlny) a specificky pro potřeby této intervence.

5.5 Údaje vybrané z analytického šetření 2021

- do šetření byly zapojeny všechny SŠ a VOŠ v ČR
- vybrané části šetření

DRUHY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ REALIZOVANÉHO ŠKOLAMI

Školy považují za hlavní překážku v poskytování dalšího vzdělávání **malý zájem dospělých o další vzdělávání – 46 % škol**, v roce 2016, kdy bylo realizováno první šetření, je uveden malý zájem dospělých o další vzdělávání – 51 % škol, rovněž na prvním místě.

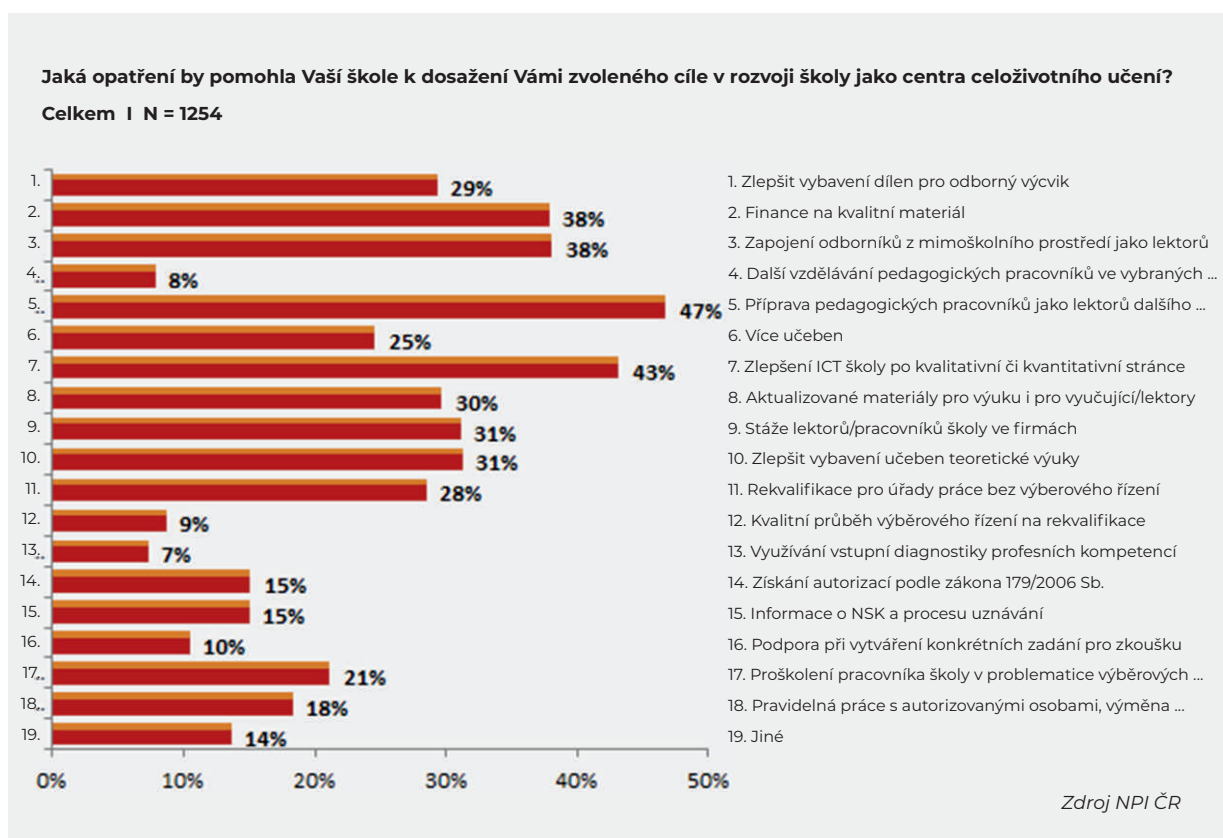
Druhé pořadí – **nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který poskytuje další vzdělávání – 42 % škol** je oproti roku 2016 rozdílné, zde byl uváděn stejný důvod u 51 % škol.

Třetí překážkou je pro školy **administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací – 35 % škol**. V roce 2016 byl uváděn ve třetím pořadí stejný důvod u 37 % škol.

Pouze 12 % škol, tj. cca 150 škol z 1 254 dotazovaných uvádí, že nenarazí na žádné překážky. V roce 2016 se jednalo o 143 škol, které neměly žádné problémy v poskytování dalšího vzdělávání.

Překážky a důvody nezájmu o další vzdělávání škol jsou uvedeny v tabulce. Jako základní důvod malého zájmu o nabízené další vzdělávání uvádějí školy obecný nezáměr o další vzdělávání v lokalitě, kde působí. Otázkou je, jak dalece se snaží zájem o další vzdělávání podpořit. Konstatování, že o nabízená témata není dostatečný zájem, může být východiskem k zamyšlení nad tím, která témata by zájem účastníků přilákala a motivovala je. To samé se týká vyjádření „nasytili jsme zájem v předchozích letech“, je třeba dodat – musíme se zamyslet a vymyslet nová témata.

UVÁDĚNÁ OPATŘENÍ ŠKOL NA PODPORU DALŠÍHO POSKYTOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Školy vidí pomoc v poskytování dalšího vzdělávání v **přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání – uvedlo 47 % škol**, a to i přesto, že se jí v projektu P-KAP, projektu Šablony a projektech IKAP cíleně věnovaly. V rámci prvního šetření 2016 uvedlo stejný názor 50 % škol, rovněž na prvním místě.

Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce je uváděno na druhém místě jako opatření, které by pomohlo poskytování dalšího vzdělávání škol – uvádí **43 % škol**. Stejný názor byl i v roce 2016 s počtem 48 % škol.

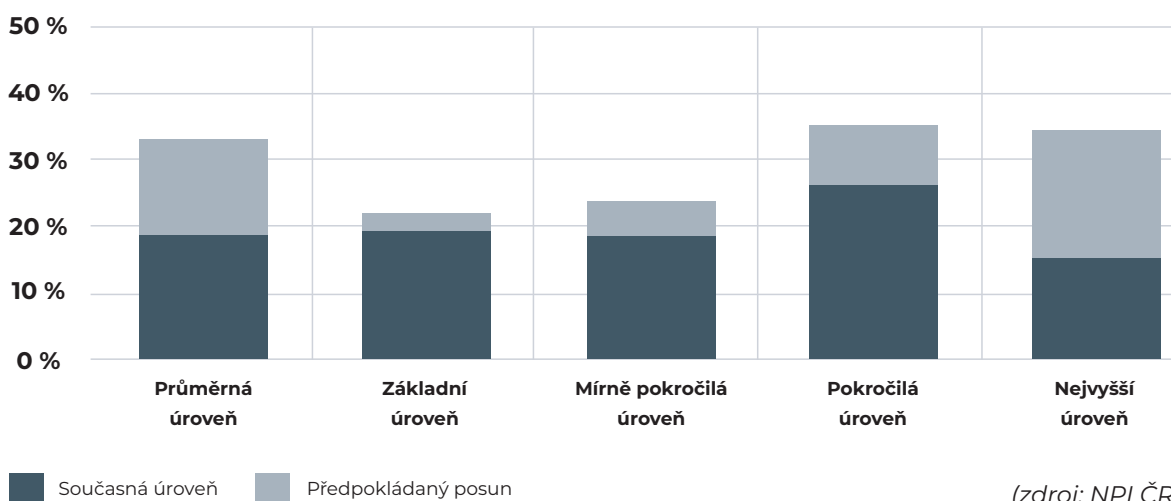
Další významná opatření pomoci, uváděná na třetím místě – 38% škol – jsou dvě, a to **finance na kvalitní materiál** a **zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů**. V roce 2016 byl názor jiný, na třetím místě je uváděno poskytování rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení – 44 % škol.

5.6 Současný stav realizace intervence v České republice

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení je nejvyšší **podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci pokročilé úrovně (26 %)**, charakteristické snahou škol o poskytování a rozvoj dalšího vzdělávání. Školy dále vykonávají řadu aktivit na mírně pokročilé úrovni (19 %), pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích nebo občasných aktivit. Nejmenší část aktivit školy vykonávají na nejvyšší úrovni (15 %), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je pouze na základní úrovni (téměř 19 %).

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 19 %). Méně výrazný posun (o 9 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 5 %.

Graf: SOUČASNÁ ÚROVEŇ ROZVOJE ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ A PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN

Základní úroveň – dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

Mírně pokročilá úroveň – další vzdělávání je realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň – škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektoři dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

6.

Závěr

- **shrnutí**
- **podporované cíle rozvoje dalšího vzdělávání škol**
- **současný stav realizace intervence v České republice**

Shrnutí

Projekt Podpora krajského akčního plánování (P-KAP) je realizován od roku 2016 do konce roku 2021. Počáteční analýza, která byla během projektu uskutečněna, zahrnovala i oblast intervence **Rozvoj škol jako center celoživotního učení**. Byly nastaveny oblasti podpory a uskutečněna jejich realizace. Na základě vyhodnocení průběžné analýzy projektu v roce 2019, která ukázala určitou stabilitu škol v poskytování dalšího vzdělávání, jsme podporovali nastavené cíle v oblasti intervence.

Podporované cíle rozvoje dalšího vzdělávání škol:

- Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce škol,
- Další vzdělávání je ve školách systematicky rozvíjeno,
- Školy dle svého zaměření realizují další vzdělávání: profesní včetně DVPP, zájmové a občanské, vzdělávají i starší generace občanů,
- Školy spolupracují s úřady práce, zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery,
- Školy realizují různé druhy kurzů pro samoplátce, účastníky rekvalifikací, seniory a další cílové skupiny podle potřeb trhu práce a potřeb občanů v kraji,
- Pedagogové (lektori) připravují a inovují modulové programy dalšího vzdělávání,
- Školy dle svého zaměření jsou autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání, a realizují kurzy pro účastníky zkoušky,
- Za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy (nazvaný např. koordinátor dalšího vzdělávání),
- Školy poskytují poradenství v dalším vzdělávání, informace se týkají nabídky kurzů dané školy, vhodnosti a výběru kurzů, poskytují informace průvodci (poradci) přípravy a realizace zkoušky profesní kvalifikace dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání,
- Většina pedagogických pracovníků absolvovala vzdělávání v oblasti lektorských dovedností.

6.1 Metodické sítě odborníků pro rozvoj škol

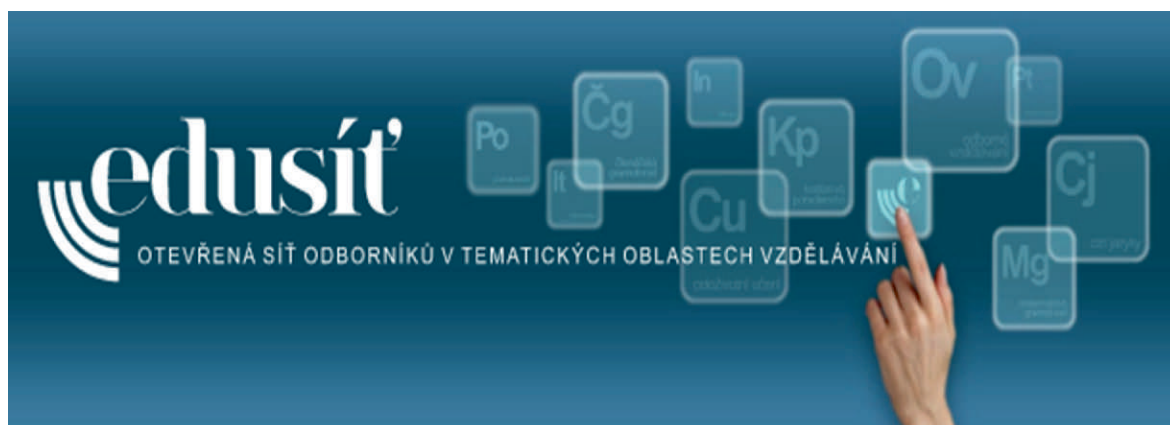
- **tematické LinkedIn skupiny**
- **Edusít v rámci systémových projektů Národního pedagogického institutu České republiky (NPI ČR)**

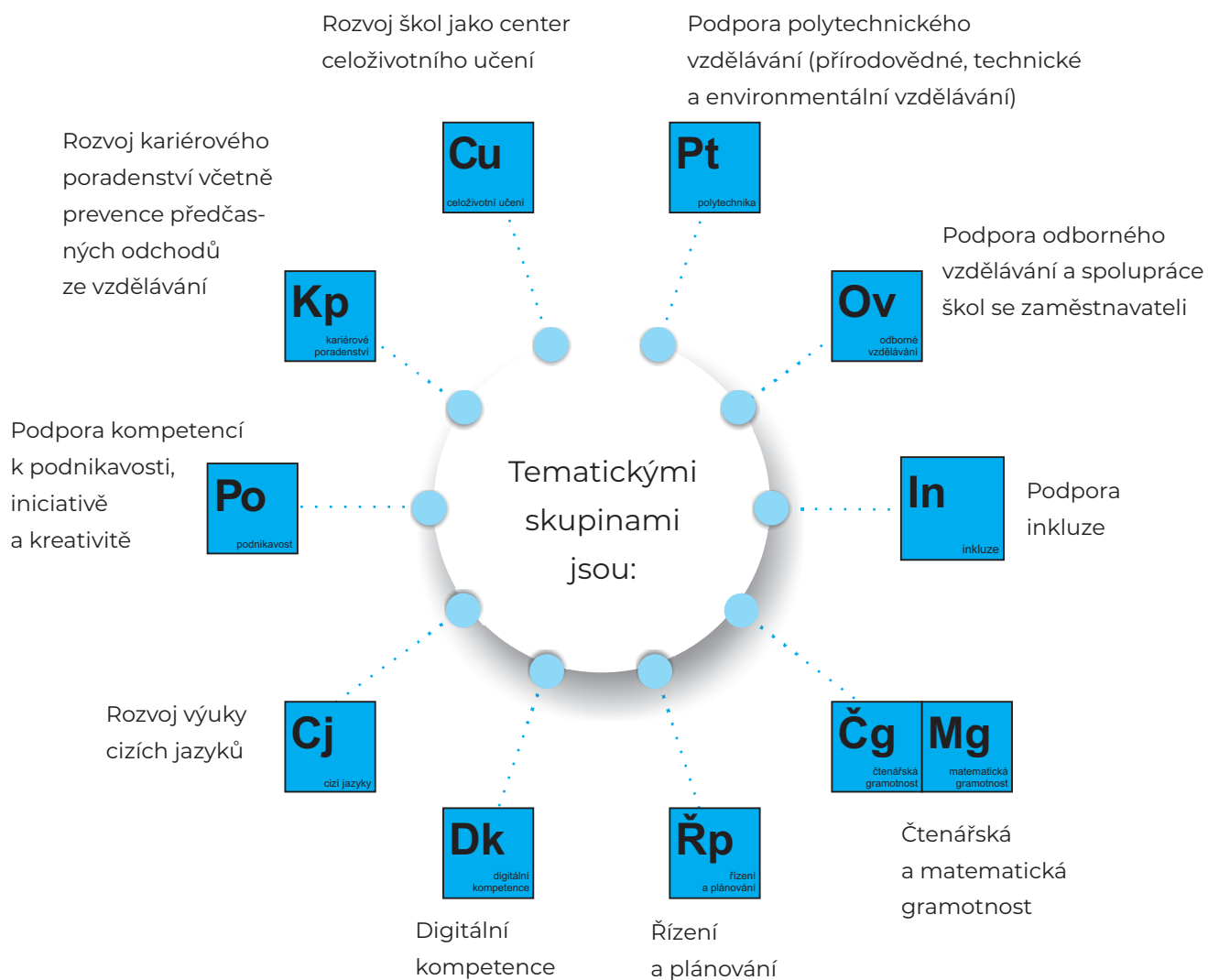
Pro nové programovací období 2021–2027 jsou vypsány nové operační programy (např. Jan Amos Komenský (OP JAK)), budou vytvářeny nové projekty, nová témata i oblasti podpory. K těmto programům, strategiím a plánům budou školy potřebovat vhodné odborníky a experty. Po ukončení stávajících informačních systémů jednotlivých projektů i díky jejich rozříštěnosti se dá očekávat, že dosah na tyto odborníky a experty z aktuálně běžících projektů skončí. Je snahou předejít této situaci a zapojit odborníky všech oblastí intervence do nově vytvářených metodických sítí.

Tematické LinkedIn skupiny jsou v současnosti hlavním místem setkávání v projektu P-KAP. Setkávají se zde jednotliví členové Edusítě, většinou odborníci na dané oblasti vzdělávání, a vytvářejí prostor pro diskusi jednotlivých témat daných oborů. Účastníci si vyměňují informace mezi sebou, sdílí tipy na nejrůznější aktivity, akce, konference a zajímavé zdroje, poznávají se navzájem s dalšími odborníky a rozšiřují své osobní sítě kontaktů. Každá skupina je spravována odborným garantem, který pravidelně připravuje příspěvky do diskuze a moderuje společnou diskusi.

Edusít v rámci systémových projektů Národního pedagogického institutu České republiky

Snahou Edusítě, vytvářené v rámci projektu P-KAP, je do konce roku 2021 sjednotit a aktivovat odborníky dostupné školám ve všech 14 krajích ČR, kteří budou schopni a ochotni poskytovat poradenství v 11 tematických oblastech vzdělávání a oblasti rozvoje škol (v podporovaných oblastech intervence).

7.

Seznam literatury a informační zdroje

- Memorandum o celoživotním učení, EK 2001
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/dokumenty-o-dalsim-vzdelavani-a-celozivotnim-uceni-1>
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/memorandum-evropske-unie-k-celozivotnimu-uceni>
- Vzdělávací politika a priority EU
<http://www.nuv.cz/projekty/vzdelavaci-politika-a-priority-eu>
- Strategie vzdělávací politiky 2020
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-vzdelavaaci-politiky-2020>
- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>
- Česká republika – základní principy
https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/fundamental-principles-and-national-policies-21_cs
- Mezinárodní výzkum PIAAC, OECD 2019
<https://piaac.cz>
- Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019-2023
<https://www.msmt.cz/ministerstvo-zverejnilo-dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a>
- Dlouhodobé záměry krajů
<https://www.edu.cz/strategie-msmt/dlouhodobé-zamery-cr-a-kraju/>
- Strategie digitálního vzdělávání 2030
<http://digivzdelavani.jsi.cz/>
- Průmysl 4.0
<https://www.siemens.cz/prumysl40/>, <https://www.prumysl-4.cz/>

- Školský zákon 561/2004 Sb., školský zákon
<https://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-c-561-2004-sb-o-predskolnim-zakladnim-strednim-vyssim>
- Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-179>
- Analytické výstupy NPI ČR/P-KAP
<http://www.nuv.cz/p-kap/projekt-1>
- Edusít LinkedIn – Celoživotní učení
<https://www.linkedin.com/groups/13802005/>
- Edusít
<https://www.edusit.cz/pro-garanty/bedusiti>
- *Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice. 1. vyd. vyd. Brno: Masarykova univerzita 339 s. ISBN 978-80-210-4779-2, ISBN 80-210-4779-8. OCLC 320227472*
- Wikipedie
<https://cs.wikipedia.org/wiki/cz>
- PALÁN, ZDENĚK, *Výkladový slovník vzdělávání dospělých. Praha: Daha 159 pages s. ISBN 80-902232-1-4, ISBN 978-80-902232-1-9, OCLC 38762512 S. 135.*
- ŠERÁK, MICHAL. *Zájmové vzdělávání dospělých. Vyd. 1. vyd. Praha: Portál 207 Seiten s. ISBN 978-80-7367-551-6, ISBN 80-7367-551-X. OCLC 836918638*
- KNOTOVÁ, Dana. *Neformální zájmové vzdělávání dospělých ve volném čase. Studia Paedagogica. 2006, roč. 54, čís. 11, s. 67-78.*
- *Vzdělávání dospělých v ČR. Průzkum vnímání problematiky vzdělávání dospělých u laické a odborné veřejnosti.* [online]. DONATH-BURSON-MARSTELLER (www.bdm.cz), 2009 [cit. 2021-01-04].
- BYDŽOVSKÁ, J., MARINKOVÁ, H., MULAČOVÁ, V., SLÁMOVÁ, H., *K Evropským modulárním strukturám. Metodická příručka pro aplikaci modulů ve vyšším odborném studiu. Vydalo Sdružení škol vyššího studia, ÚIV, Tauris 2001.*
- Projekty: <https://univ.cz/>
<http://www.nuv.cz/p-kap>
<http://www.nuv.cz/projekty/mov>
<https://kprofesijinak.cz/o-projektu-kvasar/>

8.

Seznam použitých zkratek

BLUESS	Blueprints for Basic Skills Development in Slovakia (Plán rozvoja základných zručností)
CŽU	celoživotní učení
ČMKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
ČR	Česká republika
DV	další vzdělávání
DVD	další vzdělávání dospělých
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
EAEA	Evropská asociace pro vzdělávání dospělých
EBSN	Evropské základní dovednosti
EK	Evropská komise
ESF	Evropský sociální fond
EP	Evropský parlament
EU	Evropská unie
HMP	hlavní město Praha
ICT	informační technologie
IKT	informační a komunikační technologie
IPo	Individuální projekt ostatní
IPs	Individuální projekt systémový
ISKA	Informační Systém pro kvalifikace a autorizace ČR
KAP	Krajský akční plán; projekt, řešený ve všech krajích ČR
KVASAR	Kvalita Systému Akreditací a Rekvalifikací; projekt MPSV, řešený MPSV
MOOC	Masivní otevřený online kurz
MOV	Modernizace odborného vzdělávání; projekt MŠMT, řešený NÚV
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MRP	Modulový/modularizovaný rekvalifikační program
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NPI ČR	Národní pedagogický institut ČR
NSK	Národní soustava kvalifikací
NSP	Národní soustava povolání

NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
OLK	Olomoucký kraj
POVEZ	Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců; projekt MPSV, řešený MPSV
PŘEKVAP	Předvídání vývoje trhu práce a zkvalitňování výstupů tohoto předvídání; projekt MPSV, řešený MPSV
P-KAP	Podpora krajského akčního plánování; projekt MŠMT, řešený NPI ČR
PK	profesní kvalifikace
PKI	podnikavost, kreativita, iniciativnost
PTV	polytechnické vzdělávání
PV	počáteční vzdělávání
RVP	rámcový vzdělávací program
SANED	Szkolenie nadzór doradztwo (projekt Polska)
SOŠ	střední odborná škola
SOV	střední odborné vzdělávání
SPŠ	střední průmyslová škola
SŠ	střední škola
ŠAP	školní akční plán
ŠVP	školní vzdělávací program
UNIV	Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení; projekt MŠMT, řešený NÚV
UNIV 2 KRAJE	projekt MŠMT, řešený NÚV
UNIV 3	projekt MŠMT, řešený NÚV
UpSkilling	projekt MPSV, řešený NPI ČR
ÚP	Úřad práce
VOŠ	vyšší odborná škola
VP	vzdělávací program

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Podpora krajského akčního plánování 2016–2021

Projekt Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání,
jehož nositelem je Národní pedagogický institut
České republiky

www.pkap.cz

www.npi.cz

Materiál projektu P-KAP (září 2021) je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní